

Prvi kongres KPJ je bil 1919. leta v Beogradu in njegov temeljni dokument je bila tako imenovana »Podlaga za zedinjenje.« V bistvu je šlo za povzetek po erfurtskem programu nemške socialdemokratske stranke. Od takrat pa do danes je naša partija prehodila dolgo in plodno pot.

je bilo vnaprej jasno, da bodo tudi zmote, ovire, toda stvarnosti niso nikoli poskušali lakirati.

Vojna je dala v nekem smislu novo partijo z jasnejše izoblikovanimi cilji, z vizijo komunizma. Med četrtim in petim kongresom je minilo 20 let. V teh letih pa je nastalo mnogo sprememb. Poglavito za peti kongres je bilo, da je pravilno ocenil spor z informbirojem, zavzel odločna stališča za boj proti birokraciji, ki se je že močno krepila, in vendar je tudi šesti kongres (1952) zasedal še v času močnega pritiska Sovjetske zveze in drugih socialističnih dežel na našo državo. Kongres je ugotovil, da sta blokovska razdelitev sveta in politika s pozicij sile vir krize v svetu, imenovane hladna vojna, nastajanje nevarnih žarišč vojnega spopada. Na znotraj pa je kongres ocenil uvedbo delavskega samoupravljanja kot prelomnico v razvoju socialističnih odnosov v Jugoslaviji. Deveti kongres je uveljavil novo načelo — demokracijo centralizem.

Kaj je torej kongres v našem političnem sistemu drugega kot najvišji organ Zveze komunistov, ki odloča o notranji in zunanji politiki, usmerja socialistični razvoj, gospodarstvo in sploh življenje družbe? Njegovo bistvo je, da teži k kvalitetnim spremembam in usmerja svojo politiko dosledno v skladu s hotenji delavskega razreda. Smisel kongresov je, da so evolutijski, sicer pa kaj drugega tudi ne morejo biti. Zgodovinska naloga in končni cilj delovanja komunistov je, da nenehno spreminjajo družbeno stvarnost, ki nosi v sebi vse lastnosti prehodnega obdobja, za katerim naj bi prišla brezrazredna družba brez sledov izkoriščanja, pač stvarnost, v kateri bi ljudje zavestno ustvarjali svojo zgodovino.

Zivimo v času, za katerega menimo, da je najveličastnejši v dosedanjih zgodovini. Je to čas, ko je od svobode ali sužnosti, revščine ali bogastva, vojne ali miru v kakšni deželi ali na kakšni meji odvisno življenje ne le posameznih narodov, marveč tudi vsega človeštva. Porajajo se najgloblje spremembe v človeški družbi. Socializem npr. iz objektivnih zakonitosti družbenega razvoja postaja vse bolj svetovni sistem, poraja nove oblike življenja, seveda ne brez dram in bolečin, toda takšno je bilo v življenju vselej, kadar se je ustvarjalo kaj velikega.

Da bi komunisti izpolnili svojo zgodovinsko nalogo, je potreben napor in odrekanje, kritika in samokritika, znova in znova zavračanje dogmatskih idej. In je tako, da tisto, kar je že ustvarjeno na poti socializma, ni nikoli tako sveto, da bi moglo na neki točki obstati in ne biti preseženo. Zato je vsak kongres nova kvaliteta v razvoju danega sistema.

Z. Strgar

Pričakovano izboljšanje proizvodnih in poslovnih rezultatov je v septembru nastopilo. Na pragu zadnjega četrtletja so dobri upi, da se stanje do kraja leta še popravi. Ena značilnosti septembrskega dela je v nizki proizvodnji surovega železa zaradi glavnega popravila plavža št. 2 na Jesenicah.

Elektroredukcijska peč v Štorah zaradi zastojev ni dosegla mesečno načrtovane proizvodnje. Zaostanek v zbirnem načrtu je že 10 % in se bo v oktobru zaradi popravila plavža na Jesenicah še povečal.

Pri proizvodnji jekla je obratovanje s štirimi pečmi v SM jeklarni na Jesenicah vzrok za proizvodnjo, ki je pod mesečnim načrtovanjem poprečjem. Popravilo plavža prinaša s seboj kot posledico manjšo količino tekočega surovega železa in nižjo proizvodnjo v jeklarni. V elektro jeklarni ni oprijemljivega vzroka za nižjo proizvodnjo. Popravilo globinske peči v valjarni bluming železarne Jesenice in obratovanje s potisno pečjo niso bili pogoji za zmanjšanje velike zaloge ingotov, kar ni ravno vzpodbuda za povečanje proizvodnje jekla. Železarna Ravne je presegla mesečni plan proizvodnje jekla za 2 % in domača ujela tudi že zbirni načrt. V Železarni Štore so mesečni načrt presegli za 12 % in so že 4 % nad načrtom za devet mesecev.

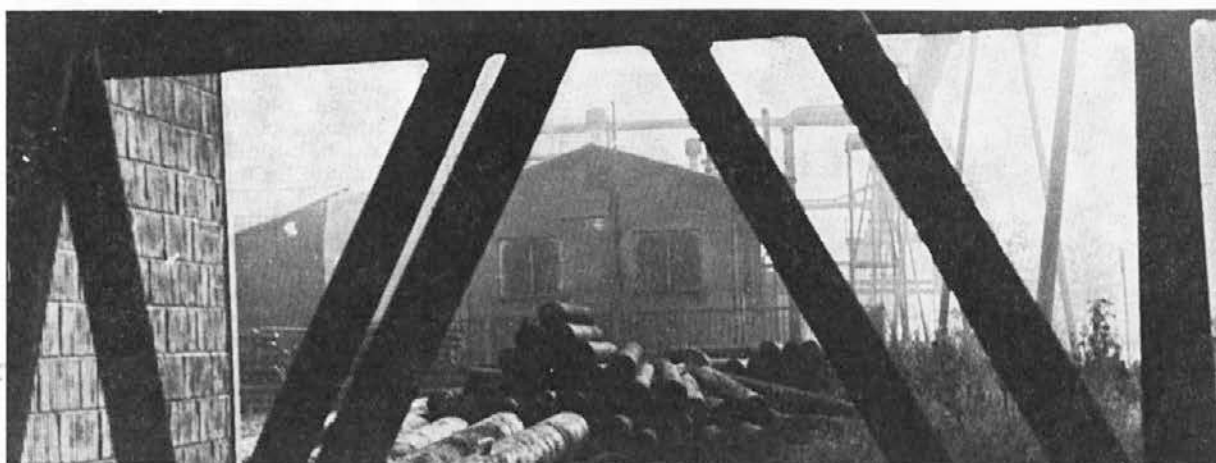
Blagovna proizvodnja je bila na ravni načrtovane količine in je zopet nad 60.000 t.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jekleno satovje

Ze prvi komunisti so vedeli, da namo z dobrimi željami ni mogoče premagati buržoazije, izgubljali bi le energijo. Vedeli so, da njihova vloga ni misijonarstvo in kompromisarstvo, pa vendar

- S seje delavskega sveta železarne
- Modernizacija metalurških obratov
- Delo kolektivnih izvršilnih organov
- Za komunalno podjetje v občini
- Delo odbora delavske kontrole zaživel
- Mnenja delavcev: Dejavnosti, o katerih ne vemo dosti
- Tudi v Kotljah krajevna skupnost
- Problemi socialnega skrbstva v občini Ravne
- Ali je obveščanje družbenopolitično delo?
- Na drugi strani pulta
- Rekreativna in šport
- Branje: Slava vojvodine Kranjske

(Nadaljevanje s 1. strani)

Povečana proizvodnja v hladni valjarni, ki je že blizu načrtovanega poprečja in dobra prodaja izdelkov višje stopnje predelave v vseh treh železarnah so druga značilnost za mesec september. V železarni Jesenice so prvič v letošnjem letu dosegli pri blagovni proizvodnji poprečno načrtovano mesečno proizvodnjo in jo tudi presegli za 1%. V železarni Ravne je znašala izvršitev 100%, v železarni Štore pa 98%. V železarni Štore nimajo zadosti naročil za metalurško litino in zaostali so pri strojni obdelavi. Izdelali so pa 200 traktorjev, iz česar lahko sklepamo, da je proizvodnja stekla, saj je to skoraj dvojna količina proti preteklim mesecem.

Proizvodnja predelovalcev je bila nekaj slabša kot v avgustu in so skupno realizirali 92% poprečnega mesečnega načrta. Mesečni plan so presegli v Tovilu, ostali so dosegli: Plamen 92%, Veriga 90% in Žična 92% plana.

Tretja značilnost in najbolj razveseljiva je, da je večina delovnih organizacij dosegla in presegla poprečne mesečne načrtovane vrednosti prodaje in da je v septembru letos prvič dosežena tudi skupno za SOZD SZ načrtovana vrednost eksterne realizacije. Posamezne delovne organizacije so plan izvršile takole: Železarna Jesenice 99%, Železarna Ravne 110% in so prišle tudi do zbirne, za devet mesecev načrtovane vrednosti in Železarna Štore 96%. Pri predelovalcih samo v Verigi niso dosegli načrtovane vrednosti prodaje in so plan izvršili 97%. Ostali so mesečni načrt presegli, Tovil celo za 32%. Po devetih mesecih so nad načrtovano vrednostjo v Plamenu in Tovilu.

Mesečna realizacija izvoza je bila sicer boljša kot v preteklih mesecih, vendar kot skupen rezultat SOZD še vedno zaostaja za planom. Mesečni plan so realizirali v železarnah Ravne in Štore, med predelovalci pa edino Tovil, ki se je v zbirnem rezultatu priključil kot drugi pozitivni Plamenu.

Do vstopa v zadnje četrletje letošnjega planskega leta smo izvršili 71% načrtovane količine in 78% načrtovane vrednosti proizvodov Slovenskih železarn, namenjenih izvozu.

Kar zadeva medsebojno oskrbovanje, je po dobljenih podatkih delovnih organizacij nekaj ne-

razumljivo. Konec septembra je tudi konec tretjega četrletja in bi sklepali, da bi morali porabniki dati dobaviteljem že najkasneje doslej tudi podrobne specifikacije in naročila za svoje potrebe do konca leta. Res je, da predelovalci zaostajajo v izvajanju načrtovanih količin proizvodnje. Res je pa tudi, da so stalne pritožbe, da oskrba z vložkom ni zadovoljiva. Dejstvo je pa tudi, da znašajo za letos načrtovane količine dobav železarne Jesenice skoraj 21.000 ton, po dobljenih podatkih je bilo do konca septembra specificirano samo 14.546 ton.

Pri Železarni Ravne je specificirano celo 1600 ton več, kot je načrtovana količina za letošnje leto, pri Železarni Štore je pa od načrtovane letne količine 9240 ton specificirano le 3691 ton. Nespecificirano je torej štirikrat več, kot znaša zaostanek proizvodnje predelovalcev.

Poprečno število zaposlenih je sedaj za 3% večje, kot je bilo

preteklo leto. Če primerjamo ta podatek s proizvodnjo jekla, ki je le 1% nad lanskoletno, rezultat produktivnosti ni zadovoljiv. Če ga primerjamo z dosežkom pri blagovni proizvodnji, ki znaša 104% dosežene leta 1976, vidimo sicer, da je produktivnost boljša kot lani, vendar zaostaja za ciljem, odrejenim z gospodarskim načrtom za letošnje leto. Prejšnja ugotovitev že vnaprej zmanjšuje uspešnost dosežka pri vrednosti prodaje, ki je sicer za 18% višja kot leta 1976, vendar z velikim deležem je to rezultat korektur cen in manj izboljšanja strukture proizvodnje.

V vseh delovnih organizacijah so v izvajanju akcijski programi za izboljšanje dela, kar ima svoj prvi odraz že pri septembrskih podatkih. Zadnje četrletje že običajno popravlja rezultate prejšnjih in tako pričakujemo, da bodo v zadnjih treh mesecih letošnjega poslovnega leta mesečni načrti izpolnjeni.

Milan Marolt, dipl. inž.

S SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet Železarne Ravne se je 26. oktobra 1977 sestel na 4. redni seji. Pregledal je izvrševanje sklepov predhodne seje in ugotovil, da je nekaj sklepov neizvršenih ter opozoril pristojne službe, da je treba vse sklepe dosledno izvrševati.

Informativno je obravnaval rezultate poslovanja delovne organizacije v tretjem četrletju leta 1977. Ob tem je ugotavljal, da je ekonomska situacija v tretjem četrletju le nekoliko boljša od tiste ob polletju in da bo potrebno veliko prizadevanj, da bi do konca leta dosegli planirano realizacijo. Rezultati poslovanja devetih mesecev bodo sicer s strani strokovne službe posebej objavljeni, obenem pa bodo predmet razprave na delavskih svetih tozdom, na zborih delavcev, delavski svet železarne pa bo o njih ponovno razpravljal okrog 20. novembra.

Osnednja točka dnevnega reda je bila razprava o elaboratu o družbenoekonomski upravičenosti združevanja dela in sredstev med TOZD Kovinarstvo Ljubno

ob Savinji in Železarno Ravne. Ta elaborat je bil predhodno obravnavan na skupnem sestanku družbenopolitičnih organizacij, ki so ga sprejele in podprle, torej so podprle iniciativo za združitev. Enako je po razpravi storil tudi delavski svet in sklenil, da se organizira javna razprava, na kar bi se vsi delavci tozdom 24. novembra z referendumom izjavili za združitev. Delavski svet je obenem imenoval komisijo za izvedbo referenduma ter pooblastil komisijo za uresničevanje zakona o združenem delu za izvršitev priprav in izvedbo razprav na zborih delavcev ter koordinacijo izvedbe celotne akcije.

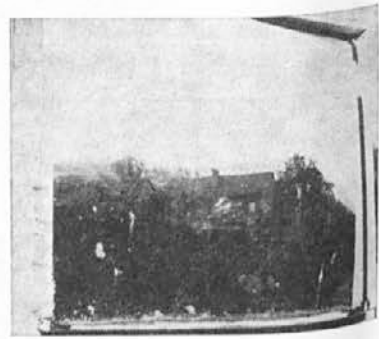
Delavski svet je na tej seji tudi sprejel sklep o pristopu k samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino ter imenoval delegacijo v sestavi: Ferdo Gnamuš, dipl. oec., vodja prodaje v TOZD komerciala, predsednik, in člani: Betka Krauberger, Stanko Kovačič, Drago Pečnik, Peter Prikeržnik in Janez Pačnik. Ta delegacija bo zastopala interese železarne v okviru skupne delegacije Slovenskih železarn v konferenci I. enote samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Za pristop k tej interesni skupnosti je železarna zelo zainteresirana. Skladno s politiko srednjeročnega razvoja naj bi v nekaj letih prešli na čimvečjo finalizacijo, s tem da bi precejšnje količine naših proizvodov plasirali na tuja tržišča ter s tem ustvarili družbi prepotrebna devizna sredstva.

Delavski svet je razpravljal in sprejel tudi osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko za koroško regijo ter predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v Jugobanko, temeljno banko Ljubljana, ter predlog statuta te banke. K osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko za

koroško regijo so bila sprejeta določena dopolnila in pripombe, ki naj se upoštevajo pri izdelavi predloga sporazuma. Predlog sporazuma pa bo predmet obravnave in sprejema na zborih delavcev tozdom.

Ob tem ko je delavski svet razpravljal o vprašanju ustanovitve

V ogledalu

temeljne banke za koroško regijo, se je dotaknil tudi vprašanja funkcioniranja Ljubljanske banke, podružnice Ravne na Koroškem. Ko smo pred leti prešli na izplačilo OD na osnovi hranilnih knjižic, smo imeli v železarni več izplačilnih mest, ki pa so se postopno ukinjala, tako da trenutno ni več nobenega. Ob tem so bila dana zagotovila, da bo obratovalni čas banke prilagojen potrebam in željam naših delavcev. Sedaj ugotavljamo, da je banka ob sobotah, 15. v mesecu, že ob 11. dopoldne zaprta, kar predstavlja za večino delavcev problem. Delavski svet je sprejel sklep z zahtevo banki, da mora obratovalni čas prilagoditi tako, da bo ob sobotah, 15. v mesecu obratovala normalno kot v drugih dnevih.

Delavskemu svetu je bil na tej seji posredovan še predlog, po katerem naj bi izdelali preliminarno študijo o smotnosti osvojitve proizvodnje odvaljnih rezkarjev na osnovi sovlaganj tujega partnerja. Konkretno gre za ponudbo zahodnonemške firme Klingelberg, ki je ena od najbolj znanih evropskih proizvajalcev odvaljnih rezkarjev. Kolikor bi s to študijo ugotovili smotnost tega projekta in kolikor bi se s firmo Klingelberg dokončno dogovorili, obenem pa pridobili potrebno soglasje Gospodarske zbornice Jugoslavije ter sekretariata za zunanjo trgovino, bi prišlo do realizacije projekta predvidoma na Prevaljah ob tozdu rezalno orodje.

j. d.

IZREKI

Balerine imajo seksualnost v nogah, tenoristi v grlu. Zato so žene razočarane nad tenoristi, moški pa nad balerinami.

Karl Kraus

Jaz sem edina oseba na svetu, katero bi želel povsem spoznati.

Oscar Wilde

Ni moralnih ali nemoralnih knjig. Knjige so samo dobro ali slabo napisane.

Oscar Wilde

Takšno parkiranje oži dovoz v železarno

Modernizacija metalurških obratov

V zahodnem delu sveta tačas jeklarstvu ne cvetijo rožice. Ker ne živimo v gospodarski izolaciji ter imamo v načrtu modernizacijo naših obratov, ki jo delno tudi že izvajamo, se zdi pravi trenutek o tem zapisati kaj več. Podpredsednik poslovnega sveta za metalurško proizvodnjo dipl. inž. Milan Dobovišek se je ljubeznivo odzval našemu vabilu za razgovor. Ne da bi posebej citirali vprašanja in odgovore, objavljamo podatke in misli tov. Doboviška o tej temi.

Železarna Ravne naj bi po zaključenih investicijah oziroma po modernizaciji dosegla proizvodnjo okoli 240.000 t surovega jekla, izvoza za okoli 25 milijonov dolarjev, zaposlenih pa bi imela 4800. Modernizacija naj bi bila zaključena okoli leta 1982, zahtevala pa bo okoli 280 starih milijard, od tega 220 samo za področje metalurgije.

Zakaj je modernizacija potrebna

Železarna Ravne ima v okviru jugoslovanskih železarn poseben položaj zaradi svoje specifične proizvodnje. Stremi za čim večjo finalizacijo lastnih metalurških proizvodov. To se bo vedno bolj izražalo v izdelavi stiskalnic, nožev, pnevmatike, valjev, orodja in drugega. Takšna finalizacija naj bi nas naredila konkurenčno sposobne doma in na tujem, saj naj bi ostali del stroškov, razen čistih materialov, bil pri nas cenejši kot na Zahodu. Vendar je taka trditev samo polovična, ker moramo računati, da so nekatere specializirane kovinske predelovalne industrije po produktivnosti boljše in po tej plati ekonomičnejše od nas. Takšno usmeritev forsiramo zato, ker je konkurenčnost proizvodov 114. p. n. na tujem vprašljiva. Po drugi strani pa vlagamo tudi v boljšo kvaliteto, da bi bili konkurenčno sposobni.

Ne večja, le bolj kvalitetna proizvodnja

Investicije, ki jih dajemo za zaokroženo podoben bodoče proizvodnje v metalurgiji, železarni ne prinašajo bistvenega povečanja proizvodnje, mogoče le nekaj 10.000 t. Zato pa že na začetku izdelave jekla planiranih 90 milijard nakazuje velik kvaliteten premik.

Predvidevamo namreč popolno modernizacijo obeh jeklarn (topilnic), da bi dosegli čistejša jekla z boljšimi mehanskimi lastnostmi, istočasno pa moramo tudi izločiti vpliv jeklarskega prahu oz. nezaželenih plinov na okolico. V obeh topilnicah bomo gradili agregate za najmodernejšo izdelavo jekel s ponovno metalurgijo. To pomeni, da stare elektro obločne peči ostanejo, kot so, vendar imajo funkcijo raztalitve vložka in oksidacije taline, ponovna metalurgija pa prevzema vakuumiranje, legiranje in dezoksidacijo jekla. S tem bi seveda taljenje v sedanjih pečeh trajalo znatno manj časa, povečala bi se njihova vzdržljivost in kapaciteta, s tem pa tudi ekonomičnost.

S ponovno metalurgijo — super čista jekla

Ponovca, v kateri bo potekala vakuumška metalurgija, vključuje vakuumiranje jekla, s čimer bomo zagotovili očiščenje jekla od nezaželenih plinov ter s tem temeljitejšo rafinacijo. Po takem načinu je mogoče proizvajati super čista jekla, katerim se prečne mehanske lastnosti približujejo vzdolžnim. Zaradi majhne količine vključkov bodo sposobna tudi za čisto poliranje površin in sploh kažejo dobre vzdržnosti.

Milan Dobovišek

Računamo, da proizvodnja takšnih jekel ni bistveno dražja od klasične, saj je izmeček mnogo nižji in s tem zanesljivost proizvodnje večja. Odpade individualni vpliv na proizvodnjo. Že danes pripravljamo procesni računalnik, ki naj bi ta kvalitetni in konkurenčni skok v proizvodnji samo še podkrepil in zasigural.

Na svetu je precej jeklarn, ki delajo s pomočjo ponovne metalurgije. Imajo širok program legiranih jekel. Pri železarnah, ki tega še nimajo, je rizik proizvodnje prevelik, posebno v današnjem času recesije, saj vsi kupci vedno ostreje zahtevajo kvaliteto.

Odprava ozkih grl v valjarni

Valjarna bi šele v zadnji fazi investicij povečala proizvodnjo. To je takrat, ko se načrtuje ločitev fine proge od srednje. To pa pomeni izgradnjo nove valjarne za profile od 5,5 do 30 mm. Ta valjarna bi dosegla 25.000 t proizvodnje in več. Bi se pa s tem sedanja srednja proga razbremenila in tako tudi povečala proizvodnjo. Pridobili bi prostor, ki je danes zelo kritičen. Pred to investicijsko odločitvijo pa je treba sedanja valjarno modernizirati z odpravo ozkih grl. S tem želimo povečati kapacitete za termično obdelavo, za brušenje in adju-stažo ter izboljšati ogrevanje na valjavski progi. Brez kvalitetne valjavske robe in brez odprave ozkih grl ne bomo sposobni dati kvalitetnih proizvodov lastnim finalnim obratom, kaj šele nastopati konkurenčno na tržišču. Mogoče se v železarni premalo zavedamo, da je valjarna tisti ključni obrat, ki je v ekonomiki poslovanja odločilnega pomena.

Če dela slabo, gre lahko slabo vsej železarni ali obratno. Vsekakor bi odprava ozkih grl v valjarni največ prispevala k ustvarjanju dohodka in akumulacije.

Širok livarski program

Livarna je v Jugoslaviji, če ne v srednji Evropi ena največjih po asortimentu. Ker zmore širok program, od navadnih do visoko legiranih jekel, lahko tudi v času evropske recesije konkurenčno nastopa. Svojih proizvodnih količin ne bo bistveno povečala, največ do 14.000 t, se bo pa temeljito usposobila za vrednejši program visoko legiranih ulitkov, kot so nerjavne armature, 12 Mn litina in podobno.

Ker so danes kvalitetne zahteve za nekatere proizvode (npr. armature) na vseh tržiščih zelo velike, je veliko tudi povpraševanje po njih in v livarni manjka kapacitet za manjše ulitke, ki jih npr. danes izdelujemo v mini livarni. Zato planiramo že l. 1978 gradnjo nove mini livarne, ki bo lahko dajala 2500 do 3000 t drobne litine. S tem bi vsaj delno zadovoljili potrebe tržišča. Tu ne smemo pozabiti na izvoz, saj se livarna uspešno vklaplja na najbolj zahtevna tržišča.

Jeklovlek je majhen in niti v jugoslovanskem merilu ne predstavlja bistvene proizvodnje. Njegovo povečanje načrtujemo v okviru nove fine valjarne.

Konkurenčni bomo s kvaliteto in trdnimi roki dobave

V državi vlada razen nekaj izjemnih let sorazmerna konjunktura. Zato se pri prodaji metalurških proizvodov doma ni posebno bati za plasma, posebno če bomo obdržali kvaliteto in šli v korak s sodobno metalurgijo. Vedeti pa moramo, da naša država nekatera jekla še vedno uvaža in morali se bomo potruditi, da bomo z našo proizvodnjo pomagali zmanjšati ta uvoz. S tem pa ni rečeno, da je želja in politika železarne Ravne prodati vse samo na domačem trgu. Zaradi kvalitete in ugleda želimo z določenimi količinami jekla nastopati na najzahtevnejših zahodnih tržiščih tudi v primeru domače konjunktura, da bi s tem dobili možnost prodaje morebitnih viškov pa da bi obdržali kupce tudi v primeru, če bi pri nas kdaj nastopila kriza. To pa pomeni delno odrekanje dohodka, ker je konkurenčno nastopanje na zahodnih tržiščih v času recesije zaradi izrednih dumpinških pritiskov zelo težavno.

Ni bojazni, da železarna v kvalitetnem smislu ne bi mogla v korak z napredno metalurgijo. Nevarnost tiči samo v naši terminski nesposobnosti pri dobavi. Ta pa je žal v času recesije (to pa je današnji čas) včasih celo bolj odločilna kot kvaliteta.

Marjan Kolar

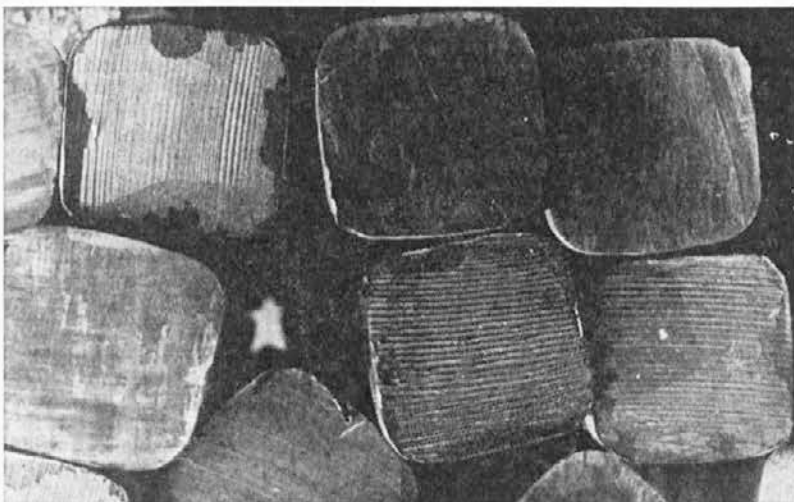
Delo kolektivnih izvršilnih organov

Medtem ko se delavski svet delovne organizacije kot širše in pomembnejše delegatsko telo redko sestaja in sprejema le pomembnejše odločitve, je delo kolektivnih izvršilnih organov mnogo bolj operativno in mnogo bolj živahno, čeprav se aktivnost enega ali drugega odbora iz različnih vzrokov delno razlikuje med seboj.

Odbor za gospodarjenje je doslej imel pet sej. Obravnaval je zlasti: rezultate poslovanja za obdobje januar—maj 1977, rezultate poslovanja ob prvem polletju 1977 kot tudi gospodarsko situacijo v devetih mesecih leta

1977. Sprejel je več konkretnih sklepov, naslovljenih na poslovni svet, kot tudi na delovne skupnosti in tozde. Vsi sklepi se nanašajo na ukrepe za izboljšanje poslovanja. Odbor je nadalje dvakrat razpravljal in odločal o posameznih izumih, racionalizacijah in tehničnih izboljšavah ter odobril nagrade za posamezne primere.

Predmet obravnave odbora so bili tudi programi nadaljnega razvoja železarne, ki sta jih predložila ob kandidiranju sedanja podpredsednika poslovnega sveta. Poleg navedenega je odbor razpravljal še o nekaterih drugih

Motiv za grafika

vprašanih, kot o potrditvi pozitivnih razlik za izravnavo po posameznih zaključkih, ki jih je predložila uvozna služba, podal soglasje za odstop 31 umetniških slik za stalno zbirko galerije, imenoval komisijo za izvedbo inventure ipd.

V zadnjem času je boljša udeležba na sejah, čutiti je tudi aktivnejši odziv vodstvenih delavcev.

Odbor za kadrovske splošne zadeve se je doslej sestel petkrat. Med pomembnejša vprašanja sodijo: razpis in dodelitev štipendij za šolsko leto 1977/78 ter s tem v zvezi razprave in sklepi v zvezi s politiko štipendiranja ter planiranja in zaposlovanja kadrov. Na tem področju kljub povečanim naporom še zmeraj prihaja do velikih problemov. To je deloma pogojeno z neuskладjenostjo programov izobraževalnih institucij in interesov združenega dela nasploh. Naslednje vprašanje, o katerem odbor stalno razpravlja, so vloge za ugodnosti pri šolanju ob delu. Teh je veliko, le redkim pa odbor ugodí. Ugodi vsem tistim, za katere ugotovi, da se šolajo »ob delu in za delo«. Na žalost pa je situacija v železarni taka, da je še vedno veliko šolanja, ki ni v interesu načrtovane kadrovske politike. Čuti se beg iz proizvodnje, zlasti iz metalurških poklicev. Tipičen primer v zadnjem času je vloga 50 slušateljev večerne ekonomske srednje šole, ki so z redkimi izjemami vsi iz neposredne proizvodnje kovinarske ali metalurške smeri. Podobno je z delovodskimi in organizacijskimi šolami ipd. Prihaja do zapletov, saj večina delavcev smatra, da bi jim železarna pri izrednem študiju morala pomagati, kar pa glede na omenjeno situacijo seveda ni možno.

Odbor se je doslej na sejah dotaknil tudi drugih splošnih vprašanj, kot kulture in informiranja. Iz skromnih razpoložljivih sredstev je odobril doslej okrog 20 milijonov starih dinarjev finančnih dotacij različnim društvom, šolam in drugim institucijam. Obravnaval je tudi vloge za povračilo stroškov priključitve telefona na stanovanje. Na 3. seji pa se je odločil, da s to prakso preneha, in da naj o teh vlogah odločajo delavski sveti tozdogov in delovnih skupnosti, saj gredo stroški v breme materialnih stroškov tozdogov in delovnih skupnosti. Ob tem je opozoril na problem, ki se pojavlja. Zaradi vedno večjih tehničnih možnosti je že ogromno številno delavcev, ki jim je železarna odobrila in povrnila stroške priključitve telefona in jim tudi plačuje mesečni pavšal v višini 40 din. Poprečni stroški priključitve telefona se gibljejo okrog 4000 din. Trenutno je teh primerov 149.

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je imel 6 sej. Ze iz tega sledi, da je zelo aktiven, kar je delno pogojeno z naravo problematike, ki jo obravnava. Težav s sklepčnostjo, kot nekateri drugi organi, nima. Večina članov, razen v enem primeru, se je doslej redno udeleževala in na sejah tudi konstruktivno razpravljala.

Odbor je doslej obravnaval zlasti naslednja pomembna vprašanja: ob polletju je razdelil obstoječi stanovanjski fond med

tozde in ob tem izločil 8 stanovanj, s katerimi je po daljšem postopku reševal nekatere najbolj kritične primere. Gre za prosilce s podpoprečnim bivalnim standardom, tiste, ki sicer po obstoječem sistemu točkovanja po sedanjem samoupravnem sporazumu še leta ne bi prišli v poštev za dodelitev stanovanja, čisto pa bivajo v nemogočih pogojih.

Problemi okrog dodeljevanja teh stanovanj so znani, saj je bil v postopek, zlasti v drugi fazi, vključen širši krog delavcev in organov, zlasti komisije za kadrovske splošne zadeve v tozdogov in delovnih skupnostih. V končni fazi je bilo ogledano in proučeno prek 60 stanovanj prosilcev, ki stanujejo v težkih pogojih. Odbor se je moral po zares temeljiti in objektivni samoupravni presoji odločiti za izločitev osmih najtežjih primerov. S tem seveda situacije ni v celoti rešil, saj obstajajo podobni primeri še naprej. Odbor je v zvezi s tem zahteval čimprejšnjo sprejem novega splošnega akta o stanovanjskih razmerjih. Ta naj bi bolj kot doslej pri točkovnem sistemu upošteval tudi socialne momente, ki so bili doslej zapostavljeni. Generalna rešitev pa ni v normativnem urejanju, ampak v prizadevanju za čimbolj intenzivno gradnjo, v prizadevanju, da bi stanovanjske probleme kmalu odpravili ali pa vsaj zmanjšali na minimum.

NAŠ INTERVJU:

Za komunalno podjetje v občini

Kako vsakodnevno dela in rešuje svoje naloge in želje občanov samoupravna komunalna interesna skupnost, nam je povedala diplomirana inženirka Alenka Gorjanc, vodja strokovne službe.

»Z namenom, da občanom zagotovimo čim boljše komunalni standard, je bila s 1. januarjem letos ustanovljena samoupravna komunalna interesna skupnost občine Ravne. Njena glavna naloga je voditi za vso občino politiko izgradnje komunalnih objektov, predvsem pa izgradnjo novih objektov ter skrbeti za vzdrževanje že zgrajenih. V svojih vsakoletnih finančnih planih SKIS združuje vsa sredstva, ki so namenjena za komunalno ter nadzoruje gradnjo objektov, seveda razen tistih, ki so financirani s sredstvi samoprispevka občanov ali drugih namenskih sredstev. Vsa potrebna strokovna tehnična opravila opravlja za SKIS strokovna služba, ki je pri skupnosti organizirana. Zaradi hitre urbanizacije naše občine so naloge in področja komunalne dejavnosti strokovno in materialno zelo zahtevne, številne in razdrobljene. Zato smo se tudi odločili, da pristopimo k temeljitim pripravam za ustanovitev komunalnega podjetja v občini Ravne.«

»Kako daleč ste z ustanavljanjem tega podjetja?«

Odbor je prav tako v okviru omenjenih možnosti, nekaj nad 20 milijonov starih dinarjev, s krediti reševal posamezne stanovanjske graditelje. Podobno kot v primeru dodelitve osmih stanovanj po posebnem postopku, gre tudi v tem primeru izključno za težje probleme, ki jih je treba izredno reševati. Ker odbor dejansko ni razpolagal s kolikor toliko pomembnejšimi sredstvi za kreditiranje individualne gradnje, kreditov tudi ni razpisal, razen v enem primeru. Vsi primeri, katerim je bila v obliki kredita v bistvu dana pomoč za reševanje stanovanjske situacije, pa so bili komisijsko pregledani na terenu.

Odbor je v dosedanjem delu obravnaval še nekatera druga vprašanja. Med drugim je podal mnenje k programu razvoja, ki so ga podali kandidati na razpis za zasedbo delovnega mesta ravnatelja TOZD družbeni standard. Na predzadnji seji se je dotaknil tudi nekaterih vprašanj družbenega standarda nasploh. Med drugim je zahteval od pristojnih služb takojšnjo izdelavo predlogov, po katerih naj bi družbena prehrana delno, če že ne v celoti, s 1. 1. 1978 prešla v pristojnost TOZD družbeni standard. Predlogi teh rešitev, kolikor bodo v rokih izdelani, bodo predmet obravnave tako na odboru kot na delavskem svetu delovne organizacije in tudi v tozdogov in delovnih skupnostih.

j. d.

zaključkov: predvsem ugotavlja, da je omenjena študija gradivo, ki ponuja vse potrebne elemente za pristop k strokovnemu in samoupravnemu organiziranju komunalne delovne organizacije v občini. Inicijativni odbor meni, da je treba ustanoviti komunalno delovno organizacijo za vso občino. V krajevnih skupnostih bi naj tako prenehala vsa tista dejavnost v delovnih skupnostih, ki jo bo opravljala komunalna delovna organizacija. Skratka, komunalna podjetja naj bi se bavila samo s čisto komunalno dejavnostjo. Za vse druge potrebne dejavnosti, ki jih občani v krajih bivanja potrebujejo in želijo, se naj v okviru krajevnih skupnosti ustanovijo posebni servisi ali posebne delovne organizacije. Tako naj bi novo komunalno podjetje sestavljale naslednje obratne delovne enote s samostojnim obračunom: skupne službe, obratna enota vodovod, kanalizacija, javna snaga, urejanje parkov, nasadov in igrišč, obratna enota za ceste in pogrebna služba.«

»Kaj nameravate do konca letošnjega leta še narediti s sredstvi sklada?«

»Letos smo dokončali oziroma bomo kar precej komunalnih objektov. Pred nedavnim je bila v Kotljah dokončana toplotna, prvi del pešpoti Ravne—Dobja vas je že nared, prav tako tudi cesta v Sentanel pa kanalizacija Stržovo v Mežici in komunalna oprema za novo naselje Javornik. Tudi vodovod za novo osnovno šolo Holmec je bil v roku dokončan. Dokončana je kanalizacija in asfalt pri vrstnih hišah na Čečovju. V tem času pa dokončujemo naslednje objekte: Topločud Sance I. in II. faza, vodovod Stržovo, ceste pod Gmajnami, vodovod Kotlje 73, vodovod Kavšak v Črni, vodovod za Heleno v Podpeci ter komunalne naprave v novih blokih in individualnih zazidavah. Sicer pa bomo v letošnjem letu še zastavili: vodovod Reka—Graben, kanalizacija Navrški vrh, most v Mežici, novo oporno steno pri Rožančevem jezu v Črni ter še nekatera druga manjša opravila.«

»Kakšen bo plan za prihodnje leto in kaj bo vseboval?«

»Plana za leto 1978 še nimamo v celoti sestavljenega. Strokovna služba pripravlja predlog komunalnih del za leto 1978. Prednost pri izvajanju del bodo imeli tisti objekti, ki niso bili dokončani letos oziroma jih zaradi nekaterih objektivnih vzrokov nismo bili sposobni dokončati. Nadaljevali bomo z izgradnjo komunalne opreme pri novih blokih in individualnih zazidavah. Še naprej bomo gradili toplotne naprave na Ravnah in v Kotljah, asfaltirali že obstoječe površine s finim slojem asfalta. Načrtujemo pa tudi čistilno napravo za Kotlje itn.«

»Zadnje čase je precej govora o pomanjkanju pitne vode v Mežiški dolini. Ali bi nam lahko povedali v kakšnem stanju so obstoječi izviri in vodovodi v občini?«

»Ugotovimo lahko, da je bilo v zadnjih letih za preskrbo občanov z zdravno pitno vodo v Mežiški dolini veliko narejenega. Zgrajena so bila nova vodovodna zajetja v Kotljah, ki oskrbujejo z

Alenka Gorjanc

vodo mesto Ravne in Prevalje. Prav tako je bil zgrajen nov vodovod za Mežico. Dokončujejo pa se dela na vodovodu Kavšak, Helena in Holmec. Zavedamo se, da je zdrava pitna voda osnovni pogoj za normalno življenje ljudi. Zato lahko trdim, da temu problemu posvečamo precejšnjo pozornost in da nam je tudi uspelo s strokovnimi prijemi zajeti vodo, tako da je sanitarno primerna za uporabo. Vodo stalno pošiljamo v kontrolo zavodu za varstvo ljudi v Mariboru. Ta nas namreč tudi proti opozarja in naše delo kontrolira. Rečem lahko, da se je stanje na vodovodnih zajetjih oziroma objektih v zadnjih letih bistveno izboljšalo. Spomniti se moramo nekaj let nazaj, ko so se novi stanovanjski objekti vseljevali brez kapljice »pitne vode«. Kljub uspehom z raziskavami na novih vodovodnih objektih nadaljujemo, ker se zavedamo problema preskrbe občanov z zdravo pitno vodo.

Res pa je bilo v oktobru nekaj pritožb občanov, ki so se upravičeno jezili, saj so morali biti več dni brez pitne vode. Naj povem, da tega nismo bili krivi mi, pač pa so vzroki bili večkrat omenjeni prek dnevnih časopisov. Skratka, naša vodovodna zajetja v Mežiški dolini imajo toliko zaloge pitne vode, da se nam ni treba bati, da bomo imeli pomanjkanje te našde pomembne življenjske tekočine.

»Tovarišica Gorjančeva, zakaj moramo na Ravnah in Prevaljah piti tako klorirano vodo?«

»Zakaj jo moramo klorirati? Zato ker je sanitarno soglasje o uporabi vode pogojeno z obveznim kloriranjem. Res pa je tudi, da imamo med sedmimi izviri

pitne vode tudi izvir Podpečnik, ki v času večjega neurja zakali. Ob takih nalivih lahko pride do nenadne okužbe celotnega vodovoda. Da to preprečujemo, moramo vodo stalno klorirati. Naj povem, da tudi na tem področju precej delamo, da bi ta izvir izločili. Že nekaj časa delamo raziskave okrog novih zajetij. Naš cilj je »doseči sanitarno neoporečno pitno vodo«. To se pravi, da ne bo v njej niti grama klora.

»Zadnja leta se je v občini precej zgradilo s sredstvi sklada. Pri tem pa so se pojavljale tudi pomanjkljivosti. Ali Samouprava komunalna interesna skupnost nima strokovnega nadzora nad izgradnjami?«

»Samoupravna komunalna interesna skupnost ima organiziran nadzor nad izgradnjo in vzdrževanjem komunalnih objektov in naprav. Moram priznati, da je poleg nadzora vseh investicij (v letu 1977 je bil finančni plan sprejet v višini 70.000.000 din) težko obvladati še kompletno vzdrževanje vseh komunalnih objektov. Zato je tudi potreba po organiziranju komunalnega podjetja nujna.

»In za konec, kako se počutite v novih poslovnih prostorih?«

»Novi poslovni prostori SKIS v Prežihovi ulici so zelo lepi in funkcionalni. Ni besed, s katerimi bi se dalo povedati, kaj pomenijo za nas, ki smo prej toliko let morali delati stisnjeni v prostorih občinske skupščine. V novih se počutimo prijetno, kar se odraža tudi v našem vsakodnevem delu pri reševanju želja in potreb občanov.

F. Rotar

DELO ODBORA DELAVSKE KONTROLE ZAŽIVELO

V preteklem mesecu je imel skupni odbor samoupravne delavske kontrole železarne dve seji. Sprejel je program dela za obdobje september 1977 — januar 1978, obravnaval osnutek poslovniika za delo organov samoupravne delavske kontrole in ga kot predlog posredoval v razpravo, obravnaval vprašanje sli-karske kolonije, projektne naloge predavanja strokovnjakov železarne na šolskem centru Ravne in vprašanje žigosnih kartic in delovne discipline.

Vprašanje statusa slikarske kolonije, ki jo od leta 1970 organiziramo v poletnem času, je bilo naslednji predmet obravnave tudi na drugih organih. Gre za že rešeno mirano kulturno akcijo, ki je zelo presegla lokalne okvire, ki z umetniškega in z drugih vidikov gledano sploh ni sporna, vendar morala biti bolj ustrezno samoupravno dogovorjena. Delavci bi se morali ob tem, ko bodo razpravljali o programu kulturnih akcij, za to akcijo neposredno opredeljen način financiranja, da ne bi prihajalo do govoric in nepotrebnih konfliktov, kot do sedaj. Namen obravnave na odboru je bil torej dati podlago in zahtevo za popolno legacijo slikarske kolonije tako z vidika njenega načrtovanja, izvedbe in funkcioniranja. V tem

smislu je odbor tudi sprejel ustrezne sklepe. Z realizacijo teh sklepov slikarska kolonija v prihodnje naj ne bi bila več vprašljiva, dosežena pa naj bi bila tudi večja manifestacija.

Kot že rečeno, je odbor razpravljati tudi o spornem vprašanju izvedbe in nagrajevanja tako imenovanih projektnih nalog. Vzporedno s tem in zaradi sorodnosti problematike je obravnaval tudi vprašanje predavanja strokovnjakov železarne na šolskem centru. Pobuda za to razpravo so bile govore, da se določene projektne naloge po projektnih teamih izvršujejo zlasti v rednem delovnem času in da tako prihaja do dvakratnega nagrajevanja istega dela. Odbor je predvsem zastavljal vprašanje razmejitev opravljanja določenih del in opravljanje posameznih strokovnih delavcev ali teamov v okviru normalnih delovnih zadolžitvev oziroma izrednih zadolžitvev ter načelno je to vprašanje urejeno s samoupravnim sporazumom o izumih, tehničnih izboljšavah, racionalizacijah in inovacijah Slovenskih železarn, konkretno pa manjka neki izvedbeni akt, ki bi specialno urejal samo to vprašanje. Odbor je s tem v zvezi sklenil predlagati pristojnim organom in službam, da čimprej pristopijo k primerni normativni ure-

ditvi tega vprašanja, kar naj bi bilo izvršeno do konca letošnjega leta.

Problemi, ki se pojavljajo ob tem, ko posamezni strokovnjaki železarne predavajo na šolskem centru, so znani in že dalj časa aktualni. Naši strokovnjaki predavajo na poklicni in tehnični šoli ter na najrazličnejših seminarjih in drugih oblikah dodatnega funkcionalnega in drugega izobraževanja. Šolski center nima dovolj lastnih kadrov, poleg tega pa je primerno, da naši strokovnjaki, ki izhajajo iz prakse in zasledujejo sodoben tehnično-tehnološki razvoj v praksi, svoje znanje neposredno prenašajo na učence in delavce železarne, ki se izobražujejo ob delu in za delo v železarni. Objektivno je tudi, da določeno število ur predavanja odpade na dopoldanski čas, torej takrat, ko bi strokovnjak železarne dejansko moral delati na svojem delovnem mestu. Odbor je med drugim ugotavljal, da se verjetno ne bomo mogli izogniti dejstvu, da je treba tudi nekaj žrtvovati in da je do določene meje opravičljiva tudi odsotnost z delovnega mesta. Vse to pa naj bi bilo primerno samoupravno dogovorjeno v nekih smotrni ter racionalnih okvirih.

Odbor je prav tako zavzel stališče, da bi morale določene službe v železarni v lastni organizaciji izvesti določene seminarje in

druge oblike dodatnega izobraževanja naših delavcev brez dvakratnega nagrajevanja strokovnih delavcev, ki bi te seminarje izvedli. Tudi to delo bi moralo biti opredeljeno v delovnih zadolžitvah. Skratka, namen razprave je bil, da se problem osvetli z več zornih kotov ter da se pristopi k njegovemu reševanju. Reševati pa se mora na tak način, da ne bi blokirali dela šolskega centra, s čimer bi v prvi vrsti škodovali sebi.

Odbor je na zadnji seji obravnaval tudi vprašanje evidenciranja prisotnosti na delu in delovne discipline na sploh. Žigosanje kartic, prihajanje, odhajanje in problemi okrog delovne discipline so že leta prisotni. S tem v zvezi so najrazličnejši organi sprejemali in sprejeli celo kopico sklepov, vendar brez pravega rezultata. Na osnovi teh ugotovitev je odbor predlagal delavskemu svetu delovne organizacije, naj to vprašanje obravnava in predlaga ukrepe za učinkovito akcijo. Pri tem je odbor sugeriral, da naj bi do 1. januarja 1978 prešli na obračun osebnih dohodkov na osnovi evidence po žigosnih karticah, s čimer bi avtomatično rešili več vzporednih problemov, ali pa, kolikor obračun po karticah ni možen, da se žigosanje zaradi nesmotnosti ukline in da se najde neka druga, bolj optimalna rešitev. j. d.

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV V ŽELEZARNI — DA ALI NE

Ne vem, če sem poklican in pooblaščen, da začnem s to temo, vendar moram povedati, da sem pravzaprav izzvan. V začetku leta se je na direkcijsko železarne Ravne obrnila močna organizacija inženirjev in tehnikov (IT), iz Rijeke in okolice s prošnjo, da bi želeli spoznati delo IT v Železarni Ravne, njihovo vključevanje v proizvodno tehnologijo in proizvodni program. Posebno so želeli vedeti, kako smo organizirali v Železarni Ravne novatorstvo. Prošnjo je direkcijska dala v rešitev IT Železarne Ravne.

Kljub temu da društvo IT v zadnjih 10 letih skoraj ni dalo glasu od sebe, so se našli tovariši, ki so ob sodelovanju z dobro organiziranim društvom elektrotehnikov tovariše iz Rijeke sprejeli ter jim izpolnili vse želje v zvezi z organizacijskimi in strokovnimi vprašanji. Najtežje je bilo odgovarjati na temo IT v Železarni Ravne in njegov prispevek pri reševanju razvojne in proizvodne problematike. Pri teh odgovorih smo zardevali kot device in vsa sreča je bila, da so nekateri tovariši imeli že prej poslovne stike z navzočimi predstavniki »VULKANA« LADJEDELNICE, »Rade Končarja, gospodarske zbornice, ter so po elektrotehnični plati reševali čast IT v Železarni Ravne. Ob slovesu so nam izročili veliko plaketo mesta Rijeke, ki je ostala v naših rokah in ne vemo, komu naj jo izročimo.

Vsi ti dogodki in stanje neorganiziranosti DRMRIT v Železarni Ravne mi dajo misliti:

— Ali še vedno velja miselno izpred desetih let, ko se je lahko slišalo, da društva IT ne rabimo?

— Ali ne bi imela delovna organizacija od dobro delujočega društva IT največ, saj bi »možganski trab« prek 400 dr, mg., IT ob skupnem tovariškem delu ter poznavanju vse razpoložljive mehanizacije in avtomatike lahko rešil marsikateri problem delovne organizacije? Mogoče bi se bilo potrebno pozanimati pri drugih delovnih organizacijah združenega dela, kako tam delujejo društva IT, in če so delovne organizacije zainteresirane, da obstajajo.

Ob iskanju vzrokov trenutnega stanja nepovezanosti IT v Železarni Ravne si moramo priznati, da ne smemo iskati vzrokov in krivde za nedelo izven naših vrst. Sami smo krivi za tako stanje.

Če obstaja interes za spremembo, se bomo morali dobiti in dogovoriti, pri tem apeliram predvsem na mlajše kadre. V nasprotnem primeru pa zaspimo še za nadaljnjih deset let, kajti spanje je tu pod Peco že legenda.

Franjo Gornik

MNENJA DELAVCEV:

Dejavnosti, o katerih ne vemo dosti

Tokrat smo v naši rubriki dali besedo nekaterim delavcem, ki v svojem prostem času delajo v društvih in organizacijah, o katerih poprečno dosti manj vemo, kot npr. o družbenopolitičnih. Kaj jih privlači k njihovi dejavnosti, kaj jih veseli ali žalosti smo hoteli zvedeti. Takole so povedali.

Karel Polanc

Karel Polanc, vodja čistilnice:

»Marsikaj smo v teh letih lovci v naši občini naredili za ohranitev in obogatitev naših lovišč. Predvsem smo največ pozornosti posvečali ohranitvi narave. O tem našem delu ve le malo občanov. Večkrat sem se že spraševal, zakaj se ne piše tudi o lovcih in drugih društvih. Kdo bo rekel, da smo vase zaprti. Menim, da ni tako, prav nasprotno. Gotovo bi se lahko vsaj občasno pisalo o naših prizadevanjih in uspehih.

Kaj danes pomenimo lovci? Predvsem smo poklicani, da varujemo naravo in preprečujemo škodo v njej. Gojimo divjad, ki jo moramo tudi redno po lovskih zakonih odstreljevati. Prav divjad pa je tudi dokaj pomembna za našo družbo. O tem pa o delu lovcev — čuvajev bi kazalo več pisati, morda tudi v našem tovarniškem listu. Prav o tem smo pred kratkim razpravljali na eni od naših sej. Lovci tudi želimo, da bi nam krajani, ki zahajajo v naravo, pomagali pri varstvu divjadi. Predvsem pa naj ne preganjajo živali v gozdovih.«

Franc Telcer, vodja stroškovnega knjigovodstva:

»Planinska dejavnost je v naši občini zelo razširjena, saj imamo štiri društva s približno pet tisoč člani in smo gotovo najbolj množična organizacija telesno kulturne skupnosti. Delamo po sprejetih načrtih, posebno v pionirskih in mladinskih odsekih. Organiziramo planinske šole, razne vzgojne tečaje za mlade planince in vodnike. Po šolah delujejo planinski in pionirski krožki, ki vzgajajo mladino v spoznavanju

prirode in življenja v naravi. Med letom prirejamo planinske pohode po naših gorah in obiskujemo razne transverzalne ali krajše lokalne poti.

V bodoče naj bi se zanimanje za planinsko življenje preneslo v delovne kolektive, saj delavci najbolj potrebujejo gibanje v naravi, na svežem zraku.

Planinci bi morali z večkratnimi objavami in dopisi o svojih doživetjih pritegniti v svoje vrste nove člane. Kot objavljamo za razne športne panoge tekmovalne rezultate, bi lahko objavljali tudi prehojene poti in ture, katere vrhove smo osvojili, kolikšna je bila udeležba na tem ali onem izletu itd. To bi bilo za marsikoga zanimivo.

V okviru naše delovne skupnosti bi bilo morda dobro, če bi začeli prirejati skupinske izlete, saj vidimo, da ob naših tradicionalnih železarskih pohodih ne manjka udeležbe. Izleti in pohodi naj bi bili stalna oblika naše rekreacijske dejavnosti bodisi poleti ali pozimi.«

Franc Telcer

Franc Čivnik, konstruktor v TOZD metalurške proizvodnje:

»Taborniške organizacije so poklicane, da vzgajajo mladi rod tudi v smislu družbene samozastite. To je bil eden glavnih vzrokov, da smo vrsto let delovali v zatišju in širši družbi skoraj nepoznani. Naš odred se je rodil z imenom Koroški jeklarji leta 1960. Takrat so naši veterani dejali, da mora tabornišvo delovati tudi na Ravnah. Prav njim se imamo zahvaliti, da je na Ravnah močan in delaven taborniški odred. V vseh letih našega neumornega delovanja je iz naših vrst izšlo veliko delavcev, inženirjev in zdravnikov, ki so nam lahko v ponos, da so se prek takšne organizacije, kot je taborniška, marsičesa naučili, predvsem pa spoznali naše socialistične cilje.

Mislil, da nismo skriti pred javnostjo, saj smo njen del in si

Franc Čivnik

ne želimo, da bi ji bili nepoznani. Večkrat smo že kaj naredili v kraju in za našo organizacijo. Vselej smo se ob dosežkih veselili samo mi, širša javnost je bila o tem le bežno informirana. Zelo dobro sodelujemo z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, predvsem z ZB NOV, saj danes mi taborniki delujemo na njihovih tradicijah.

Naša največja želja je ustanoviti klub starejših tabornikov. Poleg tega precej svojih moči vlagamo v izgradnjo lastnega objekta.

Precej smo si že prizadevali, da bi javnost seznanili z delom klubov, čebelic in medvedkov, tabornic in tabornikov, o naših akcijah in delu. Novi objekt pod Uršljo goro nam bo zelo koristil tako pri pouku teorije kot pri akcijah in vajah.«

Jože Suler, samostojni tehnolog:

»O delu in življenju fotokluba je bilo doslej napisanega zelo malo. Fotoklub združuje vse tiste občane, ki jim fotografiranje kaj pomeni. Da bi jih seznanili z načini fotografiranja, redno ali občasno pripravljamo razna predavanja, na katerih je vselej zadovoljiv obisk. Seveda pa to ni vse. Prirejamo razne razstave uspešnih fotografij. Da pa so občani o vsem tem zelo malo seznanjeni, smo do neke mere krivi sami člani kluba, nekaj pa tudi okoliščine, v katerih delujemo. Tu predvsem mislim na naše prostore, ki jih imamo v starem

Jože Suler

samskem domu. Ti so nefunkcionalni, saj imamo v enem prostoru temnico in knjižnico ter ves ostali material. Čeprav živimo in delamo v takih pogojih, bi morali o svojem delu seznanjati javnost, saj bi tako le večali članstvo. Z raznimi predavanji naši člani dobijo osnovno znanje, nakar se sami odločijo za zvrst fotografiranja. Naloga kluba je, da jih združuje in usmerja ter jim v težavah priskoči na pomoč.

Za prihodnje leto načrtujemo tečaj za začetnike, udeležbe na razstavah fotografij in diapozitivov v Beogradu, pa tudi samostojno razstavo fotografij na Ravnah. Tema še ni določena, naša stalna naloga pa je, skrb za dokumentacijsko fotografiranje Raven in okolice, saj vidimo, kako hitro naš kraj spreminja svojo podobo.«

Franc Košak, vodja priprave peska, TOZD jeklarna:

»Ravensko društvo Partizan je eno najbolj množičnih, saj vključuje vse starostne stopnje od predšolske mladine do starejših občanov. Še večji poudarek kot zdaj bi morali dati vključevanju predšolske in šolske mladine v

Franc Košak

naše vrste. S tem bi našo mladino navajali na telesno krepitev, ki je zelo potrebna v našem vedno bolj mehaniziranem življenju. Odpreti želimo vrata slehernemu občanu, da bi se lahko aktivno vključil v redno, sezonsko ali občasno športno rekreacijsko dejavnost. Nedvomno je vsem našim prizadevanjem še najbolj v pomoč dobra propaganda. Zato je potrebna dobra informacija o času, kraju, vsebini in oblikah telesno-kulturnega dogajanja v našem društvu. V preteklosti verjetno nismo dovolj pisali o našem delu, zato bomo morali to v prihodnje popraviti in se oglašati vsaj v našem Informativnem fužinarju.«

F. Rotar

OBUPAN

Vzhodnofrizijski kmetje so obupani. Nekdo jim je svetoval, naj polovico krompirja prodajo, polovico pa hranijo v kleti. Zdaj jim pa prerežani krompir gni-je...

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Tudi v Kotljah KS

Vaška skupnost Kotlje se je pred nedavnim povečala za nekaj krajanov. Kako so se stari Hotuljci in novo priseljeni zblížali, nam je ob obisku povedal Alojz Večko, predsednik vaše skupnosti.

»Kotlje so prej štejele okrog 750 prebivalcev. To število se je povečalo, ko so se vselili stanovalci v novo naselje. Sprašujete, kako smo našli stike z njimi? Doslej jih še nismo. Niti na družbeno-političnem niti na družabnem področju. Smo pa že prej razpravljali o tem na kak način bi se zblížali. Domenili smo se, da ne bomo vsakega posameznika vabili naj pride med nas in dela za napredek kraja. Mislim, da mora imeti vsak krajan toliko čuta, da bo sam našel sredino, v kateri bo živel in delal. Seveda pa bomo mi stari Hotuljci znali pristopiti k zblížanju, da se bomo spoznali in pozneje s skupnimi močmi delali za napredek kraja. Ker se nam bližajo volitve, smo tudi evidentirali nekatere novo priseljene. Seveda pa je vprašanje, če bodo hoteli delati.«

»Med krajanje Kotelj je zadnje čase baje precej nezadovoljstva zaradi slabo urejene kanalizacije. Kako je s tem?«

»Ja, precej je med krajanje godrnjanja. Kanalizacija, ki je bila narejena pred kratkim in ki bo odvajala odpadne vode iz zasebnih hiš je vsemu temu kriva. Poglejte, kar v Hotuljščico so speljali konec kanalizacije. Zaradi tega se hudujemo. Ali res mislijo, da mora še naš potok biti onesnažen? Kot predsednik sem dobil nalogo, da se o vsem tem pogovorim s tovarišico Alenko Gorjanc, vodjo strokovne službe pri samoupravnih komunalni interesni skupnosti. Vse sem ji lepo razložil. Odgovorila mi je, da so oni speljali kanalizacijo pod nivo vode v Hotuljščici. Dejala je tudi, da je to edina rešitev za dobo dveh let. Pozneje naj bi se to rešilo na drug način. Kolikor pa se bo le nabralo preveč odpadne vode, bodo morali zgraditi zbirnik, v katerem se bo voda delno sama očistila. Pravijo tudi,

da bodo Kotlje dobile svojo čistilno napravo. Tokrat se upravičeno sprašujemo, kako bodo rešili ta problem za novo čistilno napravo, saj je stari del kanalizacije od predvidenega kraja, kjer naj bi bila postavljena čistilna naprava, to je pri Hrvatu, dobrih 1000 metrov oddaljena. Prav čudim se, da načrtujejo nekaj, ki bo precej stalo. Dovolj že imamo teh nerešenih želja. Tov. Gorjančeva me je seznanila z vsemi zadevami okrog rešitve odpadnih voda v Kotljah. Naši krajanje pa so vztrajali, da smo morali temu napisati uradno pismo na samoupravno komunalno interesno skupnost o tej zadevi. Dejali pa smo tudi, da kolikor se to ne bo rešilo, se bomo pritožili sanitarnim inšpekcijam.«

»Kotlje so pred nedavnim dobile svojo prvo kotlarno. Kako so Hotuljčani sprejeli to pridobitev?«

»Da, res smo jo dobili, vendar se lahko vprašamo, kdo jo je dobil, saj je bila postavljena sedaj samo za novo naselje. Pravijo pa ja, da se bodo iz nje lahko ogrevale tudi druge hiše. Kljub temu da smo dobili novo kotlarno, smo morali pri vaški skupnosti nabaviti nove dodatne peči, ki sedaj ogrevajo naš dom kulture.«

»Tovariš predsednik, koliko pa je resnice v tem, da bodo Kotlje imele svojo krajevno skupnost?«

»Že pred dvema letoma smo se na enem od razširjenih sestankov pogovarjali o ustanavljanju krajevne skupnosti. Menili smo, da bi bilo lepo in dobro imeti v Kotljah KS. Zataknilo se je, ko smo pričeli razpravljati o razdelitvi denarja. Takrat smo spoznali, da brez denarja ne bomo mogli voditi svoje KS. Namreč z razpoložljivim denarjem bi lahko plačevali le tajnika, malo pa bi ostalo za potrebe kraja. Zato smo sklenili, da z ustanavljanjem še počakamo.«

»Kako pa je s tem danes?«

»Danes so že čisto drugi pogoji za ustanavljanje nove krajevne skupnosti. S povečanjem kraja so

Prijatelj

pogoji za ustanavljanje bolj vidni. Menim, da bomo s časom tudi v Kotljah ustanovili svojo krajevno skupnost. Seveda pa bo prej treba zagotoviti dovolj denarja, da bomo lahko shajali. Sedaj že tudi evidentiramo kandidate za vodstvo krajevne skupnosti. Ustanovitev bo najbrž možna v prvih mesecih prihodnjega leta.«

Ob koncu razgovora nam je Alojz Večko zaupal še dolgoletne želje Hotuljcev. Že nekaj let si prizadevajo, da bi tudi v Kotljah imeli svoj otroški vrtec. Baje imajo za te namene že zbranih 500.000 dinarjev. Da bi lahko dokončno rešili ta problem, potrebujejo še dobrih 300.000 dinarjev. Kje jih bodo dobili, nam тов. Večko ni mogel povedati.

F. Rotar

NOVA PRIDOBITEV
NAŠIH GASILCEV

Zadnje dni oktobra so naši poklicni gasilci dobili novo avtomatsko alarmno napravo, katere jih bo odslej nadomeščala pri dajanju zaželenih alarmnih znakov (sirena), saj je naprava v celoti avtomatična. Je ena redkih v Jugoslaviji, v Sloveniji pa verjetno edina. Izdelala sta jo v železarni Erik Ginter in Vinko Lesičnik po zamisli inženirja Franca Marolta.

Kot so nam povedali vsi trije, se je to alarmno napravo splačalo namestiti v dežurni sobi poklicnih gasilcev, saj bodo sedaj le s pritiskom na zaželeni gumb opravili svoje pri dajanju alarmnih znakov, vse ostalo bo opravila alarmna naprava.

F. R.

OB ROBU:

ALI JE OBVEŠČANJE
DRUŽBENOPO-
LITIČNO DELO?

Na tako postavljeno vprašanje skoraj ni mogoč drugačen odgovor, kot: »Seveda je, saj je z njim tesno povezano samoupravljanje.« Torej načelno vprašanje, načelne odgovor. Bolj pa ko se odmikamo od načelnega h konkretnemu, bolj se stvari spreminjajo. Svež primer:

komisija za informiranje pri republiškem svetu zveze sindikatov je oktobra po vsej Sloveniji priredila regionalne seminarje za organizatorje obveščanja oziroma urednike glasil v OZD. Nanje je vabila povsod tudi predstavnike občinskih družbenopolitičnih organizacij. Ravenski seminar za vso koroško regijo je bil šesti po vrsti, vendar je bila po besedah prirediteljev na vseh dotedanjih udeležba vabljenih poklicnih politikov izredno slaba.

Ker ta stolpec ni namenjen analizam, odpade razmišljanje, kakaj tak odnos in čemu smo doslej problematiki obveščanja zvečine odmerjali zelo občasnno in zelo kampanjsko kakšno obrobno točko dnevnih redov na sejah, namenjenih pomembnejšim vprašanjem.

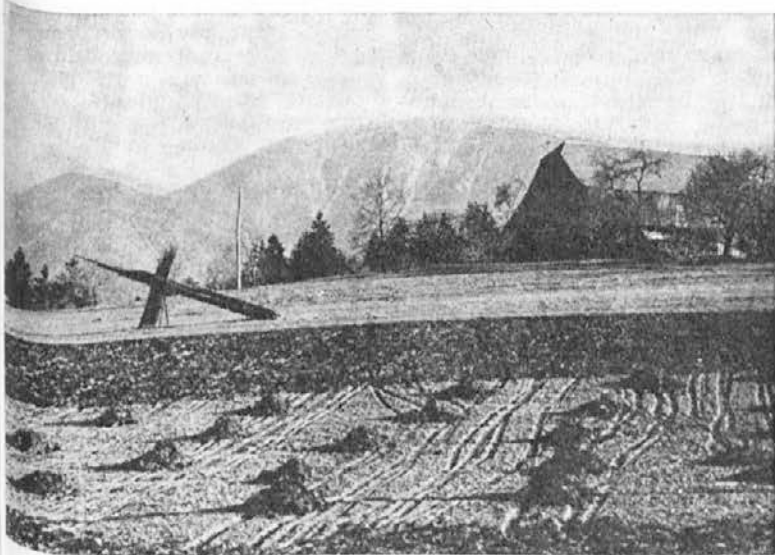
Ce se torej z opisano izkušnjo pred očmi vrnemo k našemu pozvedovanju pa zaslučemo stvar nekoliko drugače in vprašamo, ali napisan članek, komentar, reportaža tehta približno toliko kot vodenje kakšnega sestanka družbenopolitične organizacije, bodo odgovori verjetno prej NE kot DA, vzroki zanje pa močno različni. Naj torej nekdo iz tedna v teden vodi sestance in diskusije, drugi pa prav tako redno piše o aktualni družbenopolitični problematiki — prednost je izrazito na strani žive, govorjene, o pomembnih stvareh odločujoče politične besede.

Tako se zdi tudi prav vse do trenutka, ko se zavemo, da niti najboljše ozvočenje še zmeraj ne seže dlje kot do zadnjega kota sežnih sob in dvoran. Ko pa želimo, da bi bilo pametne odločitve slišati (ali brati) tudi po vsem kraju ali občini, smo nenadoma pri organizatorjih obveščanja, pri sredstvih informiranja, pri člankih in komentarjih. Imamo jih ali jih nimamo, imamo slabe, poprečne ali dobre. Želimo pa jih imeti vsekar na svoji, se pravi na družbenopolitični, ne na filatelistični ali numizmatični ali vrtičkarski ravni. Sele tako je krog sklenjen in delo plodno.

To pa je indirektno tudi odgovor na vprašanje v naslovu.

Marijan Kolar

Jesen pod Uršljo

Problemi socialnega skrbstva v občini Ravne

Svet za varstvo odraslih pri skupnosti socialnega skrbstva je v prejšnjih letih imel veliko problemov glede sredstev za družbene denarne pomoči. Vedno je primanjkovalo denarja za podpore v socialnem skrbstvu.

V letošnjem letu so podpisani samoupravni sporazumi o finansiranju skupnosti, ki veljajo za leta 1977—80. Da je prišlo do sporazuma, so najbolj veseli podpiranci. Nekaj let nismo povečevali pomoči, kljub občutnemu povečanju življenjskih stroškov. Do konca leta 1976 smo imeli minimalne socialne podpore 300 din, maksimalne pa smo imeli 760 din, to je za občane, ki jim je to edini vir preživljanja.

Na osnovi povečanja prispevne stopnje za leto 1977 je svet za varstvo odraslih obravnaval in sprejel sklepe:

1. Da se družbene denarne pomoči povečajo vsem občanom, ki so jim edini vir sredstev za preživljanje od 760 na 950 din od januarja 1977. Ker je povečanje izvršeno v avgustu je razlika od januarja do julija bila nakazana v septembru.

2. Vsem ostalim podpirancem kot dopolnilni vir preživljanja so pomoči povečane za 20 do 30 %. Tudi oni so dobili razliko od januarja do julija nakazano v septembru.

3. Zvišali smo dodatek za nego težjim invalidnim osebam — postrežnino. Če je strežba v sorodstvenem razmerju, znaša 650 din mesečno. Če streže tuja oseba, ki ni v sorodstvu, pa 950 din.

Uživalci družbenih denarnih pomoči po krajevnih skupnostih.

Krajevna skupnost	Maks. podp.	Ost. podp.	Skupaj
Črna na Koroškem	11	14	25
Mežica	11	8	19
Prevalje	40	27	67
Ravne na Koroškem	21	22	43
Skupaj podp.	83	71	154

Postrežnina po krajevnih skupnostih:

Krajevna skupnost	Maks. podp. 950	Ost. podp. 650	Skupaj
Črna na Koroškem	3	2	5
Mežica	1	—	1
Prevalje	1	5	6
Ravne na Koroškem	1	2	3
Skupaj	6	9	15

Občani iz naše občine, ki so v raznih domovih in zavodih:

Zavod	Štev. oskrb.	Oskr. pl. sam	Delo pl. sam	V celoti pl. obč. soc. skrb.
Dravograd	16	2	5	9
Novo Celje	10	4	3	3
Viltuš	3	1	—	2
Maribor	2	1	1	—
Rakičan	1	—	—	1
Slovenske Konjice	1	—	1	—
Polzela	1	—	—	1
Poljčane	3	1	1	1
Hrastovec	7	—	1	6
Impoljca	1	—	1	—
Lukavci	5	—	3	2
Skupaj	50	9	16	25

Imamo štiri primere, ki bi jih morali dati v domove, zaradi pomankanja posteljnega fonda pa jih ne moremo rešiti. Občinska skupnost socialnega skrbstva pa tudi za te občane daje velika sredstva vsak mesec. Oskrbni dnevi po domovih so zelo različni. Kot primer cene oskrbnega dne je za pokretne nižja 69,50 din dnevno. Za nepokretne pa 101,62 din dnevno. Zavod za duševno bolne Hrastovec ima enotno ceno 135 din dnevno. Iz gornjega je razvidno, da je v naši občini precej občanov, ki so deležni te pomoči.

V imenu podpirancev hvala vsem, ki so prispevali za večjo prispevno stopnjo in izboljšanje ekonomskega stanja podpirancev.

Predsednik sveta
Milojko Milinković

VZROKI UMRLJIVOSTI

Iz podatkov, ki jih vsako leto objavi OZN, je razvidno, za katerimi boleznimi umirajo danes ljudje po svetu. Podatki so dokaj točni za razvite države, za nerazvite pa manj.

Infekcijske in parazitne bolezni terjajo največ žrtev v nerazvitih državah, medtem ko je umrljivost v razvitih državah zaradi njih zelo majhna. Maligni tumorji so pri razvitih na drugem mestu kot vzrok smrtnosti, pri nerazvitih pa je smrtnih primerov zaradi njih mnogo manj. Tako danes največ ljudi v industrializiranih deželah umre zaradi obolenosti srca in ožilja: ZDA, Velika Britanija, Kanada, Avstralija, in skandinavske dežele beležijo kar 45 odstotkov ali več smrtnosti zaradi teh bolezni.

Ti procenti pa so dokaj nižji v deželah v razvoju. Sladkorna bolezen, ciroza jeter, obolenost ledvic, gripa in obolenost dihalnih organov so kot vzroki smrti tako različno zastopani, da bi jih zelo težko opredelili kot civilizacijske ali necivilizacijske bolezni. Pri nezgodnih primerih in samomorih pa te številke narastejo prav v zelo razvitih deželah. 50 odstotkov smrti zaradi nezgod so smrti v prometnih nesrečah, ki so zelo pogoste v deželah z visoko motorizacijo.

Če pa si ogledamo statistiko, ki jo vodijo pri zavarovalnici Triglav o vzrokih smrti pri Slovenih (statistika je delana na temelju smrtnosti zavarovancev), vidi-

mo, da se po vzrokih smrti lahko na žalost prištevamo k razvitim deželah. Prav pri tem pregledu pa bi se morali zamisliti in poizkušati vsaj pri nekaterih boleznih odstraniti vzroke smrti. Dokaj zaskrbljujoče je število smrtnih primerov zaradi obolenosti srca in ožilja. Od skupno 1.232 smrtnih primerov v letu 1976 je kar 374 vzrokov smrti prav zaradi njih, kar je nekaj več kot 30 odstotkov. Na drugem mestu je rak s 304 primeri ali 24 odstotki. Na tretjem so na žalost primeri, pri katerih bi se z vzgojo ljudi dalo še največ narediti. Kar 237 primerov smrti ali 19 odstotkov so pri Triglavu zabeležili zaradi nezgod, zastrupitve in nasilnih smrti. Nato pa odstotki hitro padajo. Na četrtem mestu so bolezni prebavil (92 primerov ali 7,6 odstotka), na petem samomori (89 primerov ali 7,2 odstotka), kar je prav gotovo visoka številka in se ob njej lahko zgrozimo, posebno še, če pogledamo, da za vsemi ostalimi, do sedaj še ne naštetimi boleznimi umre 12,2 odstotka ljudi.

Ob koncu še zanimiv podatek, da je primerov smrti zaradi infekcijskih in parazitnih bolezni, ki so eden glavnih vzrokov smrti na svetu, v Sloveniji le 7 primerov ali 0,5 odstotka. Ta številka nedvomno pove, da smo na področju higiene prebivalstva mnogo naredili, da pa umiramo predvsem zaradi civilizacijskih bolezni.

F. R.

Tod se pretaka toplota

DELAVSKA ENOTNOST PRIPOROČA

Zbirka Knjižnica sindikati

Samoupravno urejanje dohodkovnih odnosov v združenem delu. Cena 40 din.

Aktualne družbenopolitične naloge sindikatov danes. Cena 30 dinarjev.

Ljudska obramba in družbena samozaščita — temeljna naloga sindikatov. Cena 20 din.

Bogdan Kavčič, Samoupravljanje v združenem delu. Cena 40 din.

Roman Albreht, Nov korak pri graditvi temeljev samoupravne socialistične družbene ureditve. Cena 20 din.

Gabrijel Sfiligoj, Gospodarjenje v združenem delu (v materialni proizvodnji). Cena 30 din.

Družboslovna zbirka

Najdan Pašić, Nacionalno vprašanje v današnjem obdobju. Cena 100 din.

Inventivna dejavnost v združenem delu. Cena 150 din.

Hierarhija. Cena 179 din.

Radovan Vukadinović, Evropska varnost in sodelovanje. Cena 200 din.

Pred izidom

Ana Kranjc, Izobraževanje — naša družbena vrednota. Cena 220 din.

Bogdan Kavčič — Vojko Antončič, Samoupravna urejenost in gospodarska uspešnost delovnih organizacij. (Poročilo o petletni raziskavi). Cena 260 din.

Firdus Džinić, Komunikologija. Cena 280 din.

Naročila sprejema »Delavska enotnost«, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

razviti v čim krajšem času iztrgati čim več skrivnosti.

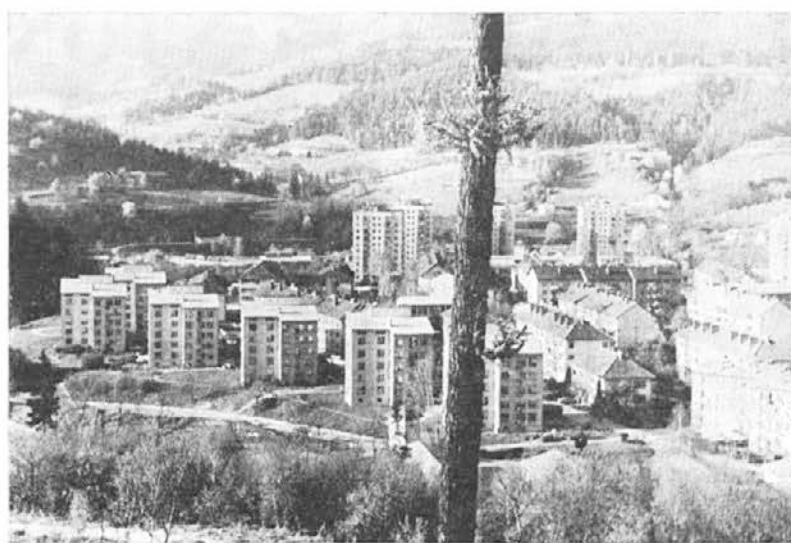
V ta prizadevanja se vključuje tudi Institut Jožef Stefan. Skupno s strokovnjaki elektrofakultete, instituta za elektroniko in vakuumsko tehniko in Iskre uresničujejo dve velika projekta, in sicer »mikroelektronika« in »profesionalizacija elementa za elektroniko«.

Na področju miniaturizacije elektronskih elementov in mikroelektronike smo našo aktivnost usmerili k specialnim vezjem, izdelanim po tehnologiji debeloplastne in tankoplastne tehnike nanašanja pasivnih in aktivnih elementov.

Z delom teh raziskav smo se aktivno vključili v proizvodnjo. V skupnem laboratoriju, ki sta ga opremila IJS in ISKRA, razvijamo številne nove izdelke in celo proizvajamo manjše poskusne serije. Prototipi, preizkušeni v laboratoriju, prehajajo v proizvodnjo v Iskrini tovarni uporov v Šentjerneju.

Laboratorij za keramiko sodeluje z več TOZD ISKRE iz branže elementi. S tovarno tehnične keramike v Vižmarjih razvijamo keramična telesa za opore. Sodelujemo pri razvoju kondenzatorjev s tovarno v Žužemberku in Stegnah. Za tovarno feritov in magnetov v Stegnah pa razvijamo različne tipe keramičnih in kovinskih magnetov.

Sodelavci laboratorija za keramiko ne razvijajo le elektronskih materialov in elementov, ampak tudi druge visoke temperaturne materiale. Tako na primer razvi-

Pol Čečovja

jajo trde materiale za obdelavo v strojni industriji in materiale, obstojne v korozivni sredini pri visokih temperaturah, kar je posebno pomembno v kemijski industriji.

Pri razvoju novih materialov so posebno pomembne metode kontrole. V institutu se v zadnjem času rojeva center za mikrostrukturne raziskave, ki že razpolaga z nekaterimi kakovostnimi aparaturnami in že danes predstavlja instrumentalno in kadrovske osnove za nadaljnje zahtevne raziskave, ki bodo koristile med drugim tudi industriji cementa in jeklar-nam.

ljeno delo, je dvakrat opravljeno delo. Je pa res, da je dosti prodajalcev, ki nimajo radi svojega poklica. S tem pa tudi ni pravega odnosa do dela in v tem primeru je to odnos do ljudi.

»Vas konkurenca kaj jezi?«

»Konkurenca je zmeraj zdrava.«

»Bi zamenjali svoj poklic?«

»Že v mladosti sem rekla »ne«

in tudi zdaj tako pravim.«

Ali se človek nauči kaj o ljudeh, če je z njimi vsak dan v stiku?«

»Prav gotovo. Naučiš se prisluhniti človeku, spoznaš njegove želje, interese in potrebe.«

»Ali želite, da bi se v odnosu med trgovino in potrošnikom kaj spremenilo?«

»Želim le, da bi potrošniki povedali, kako so zadovoljni z artikli ter strežbo in upam, da bo svet potrošnikov tudi prispeval svoje.«

V misel seže, da bi bilo prav, ko ne bi zmeraj valili krivde le na prodajalke, ampak bi kdaj priznali, da smo to stran pulta tudi sitni, nemogoči, pa nam oni tega ne povedo, ker jim poklicna etika tega ne dovoljuje. Vsi smo pač ljudje.

Z. Stigar

NA DRUGI STRANI PULTA

Slavko Krebl, vodjo oddelka težje konfekcije v Trgovskem domu, sem našla sredi dela, ko se je prijazno pogovarjala z ljudmi, prinašala hlače, plašče, pač, kar je kdo hotel in nisem si je mogla predstavljati jezne, zadirčne in ohole, ker taka menda sploh ne zna biti. Zares, želimo si več takih prodajalk, kot je Slavka. Mimogrede še: tudi druge prodajalke v tem oddelku te prijazno sprejmejo.

Kako gledajo na nas onkraj pulta? Tovarišico Slavko smo vprašali:

»Kakšen je vaš odnos do kupca?«

»Postavim se v položaj potrošnika in ga skušam razumeti. Žal pa ni mogoče ponuditi vsega, saj smo prodajalci v bistvu le posredniki proizvajalcev.«

»Kako se obnašajo kupci?«

»Ne morem se pritožiti, le žal mi je, da jim ne moremo zmeraj ustreči, saj smo manjša trgovina in si zato ne moremo privoščiti velikih zalog, ekskluzivnih modelov ipd.«

»V kakšni meri trgovina upošteva želje potrošnikov pri nabavi artiklov?«

»Pri tem je precej hudo, ker moramo konfekcijo naročiti pri proizvajalcih šest mesecev vnaprej. Tako potem ni mogoče spreminjati odločitev, ne moremo dobiti niti kosa več. Pot med proizvajalcem, trgovino in potrošnikom je precej dolga. Trgovina je kakor srečolov — zadeneš ali ne zadeneš — pogruntati moraš želje in potrebe potrošnikov.«

»Menite, da vaša trgovina v poprečju zadovolji potrošnika?«

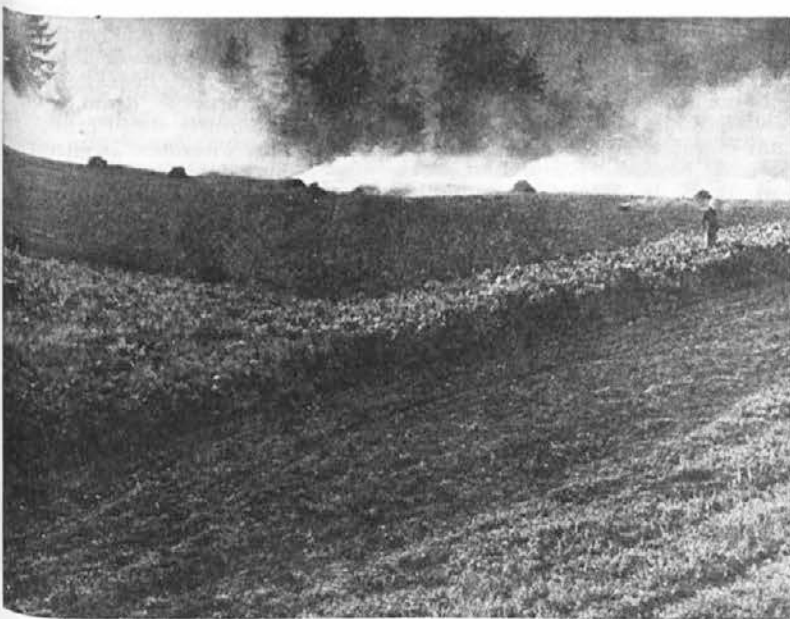
»Težko odgovorim. Vprašati bi morali potrošnike.«

»Kakšen je po vašem dober trgovec?«

»Osnovno je, da se zna živeti v potrošnika, saj tudi prodajalec kupuje in je enako rad prijazno in dobro postrežen za svoj denar. Je pač tako: z veseljem oprav-

Skozi mikroelektroniko gre pot do razvitih

Srednjeročni načrt gospodarstvenega in družbenopolitičnega razvoja naše republike daje veliko prednost razvoju mikroelektronike, področju, kateremu poskušajo vsi

Jesenske njive

O POLITIKI

Kompromis je umetnost razdeliti kolač tako, da vsak misli, kako je dobil največji kos.

Ludwig Erhard

Konference so ranžirne železniške postaje za nerešene probleme.

Richard Burton

Presenetljivo mnogo politikov išče najsposobnejše pred ogledalom.

Saul Steinberg

Vojaki so kot proizvajalci modrcov: brez oporišč ne dosežejo ničesar.

Jean Rigaux

Kadar vidimo, kako ministri čez noč prevzamejo vodstvo nekoga popolnoma novega področja, bi človek pomislil, da je ministrovanje edino dobro plačano delo, ki ga lahko opravljajo tudi nevedneži.

Carlo Franchi

POSLOVNI BONTON

TELEFONSKI POGOVORI

»Halo, dajte mi Janeza!«
 »Ni ga. Pa kje tiči za vrata?«
 »Tako ga poiščite!«
 »Halo, a, no, dajte mi onega, tistega, no, kako se že piše?«
 Aja, sem se že spomnil: Kuhovca? Kaj, ne poznate? Mora biti tam!«

Zlato pravilo pravi, da se tisti, ki kliče, najprej predstavi, v zgornjem primeru, pa je kličeči pokazal popolno nepoznavanje pravil lepega vedenja. Gotovo je eden tistih, ki mislijo, da je dovolj, da so se rodili, pa že vedo, kako se je treba pogovarjati po telefonu. Ta napaka je tipično moška.

»Halo, Franca, a že veš...«
 »A, da je ni? Joj, veste, hotela sem ji povedati, da je Klara rodila fantka, saj jo poznate, tista z nabave, ja ja tista...«

»Halo, Jožica, oh sreča, da si tam. Veš nekaj groznega sem doživela. Ja, čakaj, da ti povem, šef me je zjutraj natulil. Si moreš misliti, dobesedno natulil me je, češ da ves dan visim na telefonu. Ko telefoniram samo tebi in Mojci, pa Zofki in, no, saj ni važno. Čisto pobesnel je, ampak se mu ne pustim, ni govora...«

Poznavalci trdijo, da obstajajo trije tipi žensk, ki se ne znajo pogovarjati po telefonu. Prvi tip dvigne glas v piskajočo sireno in govori preglasno. Drugi tip reagira ravno obratno. Brž ko dvigne slušalko, dobi tako tremo, da prične jecati. Na tretji tip pa naletimo najpogosteje. To so tiste, ki ne znajo nehati, ko enkrat začnejo.

Česa pri telefonskem pogovoru nikdar ne smemo početi?

Če vas je sogovornik še tako razjezil, ne smete odložiti slušalke sredi pogovora!

Če slučajno vskočite v tuj pogovor, odložite slušalko!

Medtem ko govorite po telefonu, se nikdar ne pogovarjajte z nekom, ki stoji poleg vas. Obvezno se najprej predstavite in zahtevajte, da se predstavi tudi tisti na nasprotni strani žice.

V telefonskih pogovorih je edini vaš zaveznik glas. Pomagajte, da sogovorniku prenesete svoje stališče natančno in pre-

pričljivo. Zato se s plačo potruditi, da bi bil ton vašega glasu ljubezniv in prijateljski. Ne govorite monotono. Če je vaš glas piskajoč, govorite čim bolj globoko, kajti sicer boste delovali kot histerik. Ne govorite hitro, saj to kaže, da ste nestrpni. Sogovornik pa bi si utegnil misliti, da bi se ga radi znebili. Pazite na izgovorjavo, da bo jasna in čista, izgovor pa pravilen. Med pogovorom ne imejte v ustih cigarete, svinčnika ali žvečilnega gumija. Kadarkoli se pripravljate, da bi telefonirali, pomislite prej, o čem boste govorili, uredite misli!

In končno še eno zlato pravilo: na delovnem mestu se telefon ne sme uporabljati za zasebne namene. Lahko ga uporabite le v izjemnih primerih, ko je kdo od vaših bolan ali če gre za nujno sporočilo. Med službenimi pogovori se prav tako izogibajte osebnim in družinskim problemom. To namreč brez potrebe zavlačuje pogovor in preusmerja pozornost z glavnega na postranska vprašanja.

BELE CVETLICE

Neverjetno, kako lepa jesen se nam je letos ponudila. Izkoristili smo vsak prost dan za sprehode, piknike, izlete, planinarili smo in uživali v enkratni paleti barv. Zadnje sončno nedeljo pa smo se šli celo kmečke turiste. Jasno, da je bil Sentanel naš cilj. Veselo razpoloženi smo se stlačili v avtomobil in jo udarili proti Prevaljam.

Pri Štoparjevem mostu nas je presenetil vabljev in razkošen napis: »SENTANEL, TURISTIČNA VAS«. Polni pričakovanja smo puščali za sabo ostre in strme ovinke. Pri odcepih so stale še bolj vabljive table »TURISTIČNA KMETIJA«. Začeli smo se pogovarjati o klobasah, domačih salamah, prekajeni vratovini, o rženem kruhu, ki v trgovinah že skoraj ni več ržen, o dobrem moštu, jabolčniku.

Skoraj vsi naenkrat smo predlagali drug drugemu obisk ene izmed teh gostoljubnih kmetij.

Sentanelska jesen

Kar na slepo smo se odločili. Hiša je bila videti prijazna, prav tako okolica. Zeljni dobre kmečke hrane smo posedli in čakali, čakali... Končno je prišla gospodinja. Na naše veliko razočaranje nam je povedala, da ima samo skuto za malico, nič drugega. Komaj sem prekrila svojo jezo. »Pa imaš«, sem si mislila, »turizem, pa naj bo kmečki ali kakršenkoli drug.« Šofer nas je potolažil, da navsezadnje nismo prišli malicat, ampak si ogledat to kmečko prijetnost, Sentanel.

Avto smo zaklenili in se peš podali dalje. To je bil pohod, poln presenečenj. Sredi vasi se skoraj preveč bohoti pravi hotel. Zanimalo nas je, kdo živi v tej velikanski stavbi, ki dela senco majhnim, še ohranjenim hišicam. Ampak, ker je gostilniških lokalov povsod dovolj, nismo vstopili. Odločili smo se za vzpon k lipam, ki so se zgoraj mogočno bohotile in vabile. Mala Andreja, ki vedno vse prva opazi, nas je tudi tokrat opozorila na bele cvetlice na bregu. V to, da niso cvetlice, nismo dvomili, saj je slana večino že zdavnaj pomorila. Zato smo pa ugibali, kaj bi moglo biti. Pospešili smo korak. Na naše veliko začudenje in Andrejino razočaranje smo ugotovili, da so bele cvetlice odpadki. Prizadeti smo si mislili svoje in odšli naprej. Zlezli smo skozi žično ograjo in pred nami se je odprl »čudovit« pogled na prostor pod lipami. Veliko ljudi, skoraj preveč, si je tam krajšalo čas z raznimi igrami, čevapčiči... Veliko več kot ljudi je bilo pa tu belih cvetlic, ki niso bile samo bele, ampak tudi v barvi sokovih tetrapakov, konserv.

Zazrla sem se nazaj v dolino. Nisem več videla lepe vasi, z jesenskim soncem obsijane pokrajine. Kaj pomeni nov asfalt, spomenik padlim borcem, knjižnica in še mnogo drugih pridobitev, če pa to, kar imamo najlepšega, ne znamo paziti. Kdo nam je dal pravico, da povsod sejemo bele cvetlice? In kdo sploh smo, da lahko v tem živimo? Ljudje! Da, samo človek lahko živi v svoji lastni svinjariji, samo nas, ljudi, ne motijo kupi naših odpadkov.

Če bi bile živali ljudje...

I. N.

KDO VSE PREDELUJE LITERATURO

Če ne štejemo časnikov, ki redno objavljajo romane v nadaljevanjih, je filmska industrija prva segla po snov v bogato zakladnico književnosti ter ostala tej praksi zvesta do danes. »Faust in Marjetka« in »Pepelka«, »Devica Orleanska« in »Robinson« so filmi, nastali na prehodu iz 19. v 20. stol. Homer je bil (in je) enako dobrodošel kot veliki grški tragiki. Dantejev »Inferno« in »Dekameron« sta bila posneta po petkrat, Shakespeara filmaže od leta 1901 naprej (prvi Hamlet na platnu); leta 1974 so našli 123 filmov po njegovih dramah. Zapostavljene pa niso niti drugi besedni umetniki, npr. Cervantes, Moliere, Swift, Prevost, Balzac, Puškin, Schiller, Stendhal, Dickens, Dumas, Dostojevski, Gogolj, Hugo.

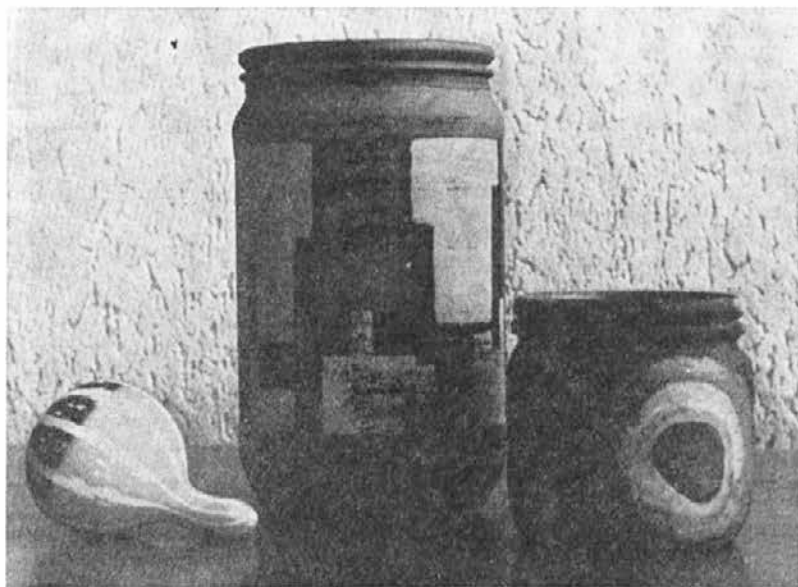
Pisatelji, ki so že živeli v dobi filma in so bila njihova dela tudi posneta, vendarle niso pisali scenarijev (npr. Jack London, O'Neill, Pirandello, Tolstoj, Zora, Twain). Nekaj poskusov (Hofmannsthal, Hauptmann) se je ponesrečilo.

Televizija ni hotela zaostajati, saj skoraj ne mine mesec, da ne bi bila na sporedu nadaljevanja po kakšnem znanem literarnem delu (Gospa Bovary). Pravilo filma in televizije se glasi: obdelava ali priredba novel, povesti, romanov, pesmi, pravljič, dram, komedij, avtobiografij itn. Pesniki in pisatelji vseh narodov in časov pa niso samo dobrodošli rezervisti filmarjev, ampak tudi industrije gramofonskih plošč in radia od njunih začetkov naprej.

Resnici na ljubo je treba povedati, da so vsi ti množični mediji delno delovali tudi v obratni smeri. Tako se imamo časnikom zahvaliti za zvrsti, kot so npr. feljton, črtica, short story itn., radiu pa za radijsko igro.

Kljub temu ostaja dejstvo, da literatura še zmeraj veliko močnejše oplaja film in TV kot obratno. Ne bo pa odveč tudi razmislek, od česa ima človek več koristi: od branja dobrih knjig ali od gledanja njihovih bolj ali manj osiromašenih filmskih in TV priredb.

-ek

Tihožitje

KULTURNE VESTI

GLEDALIŠČE

V drugi polovici oktobra so v občini Ravne gostovali udeleženci Borštnikovega srečanja. Izbira je bila dokaj pestra, predstave pa kvalitetne. 22. oktobra je v Črni in Mežici gostovalo Mestno gledališče ljubljansko s predstavo »Zaradi inventure odprto«, avtorja Miloša Mikelna. 25. oktobra je za srednješolsko mladino gostovalo AGRFT na Ravnah s predstavo »Učna ura«, 27. oktobra pa je prav tako na Ravnah gostovalo stalno slovensko gledališče iz Trsta s predstavo »Koža megle«, avtorja Frančka Rudolfa. 22. oktobra pa je z zelo uspešno

priložnosti je OZ KPO podelila posebno priznanje najzvestejšim bralcem naših knjig.

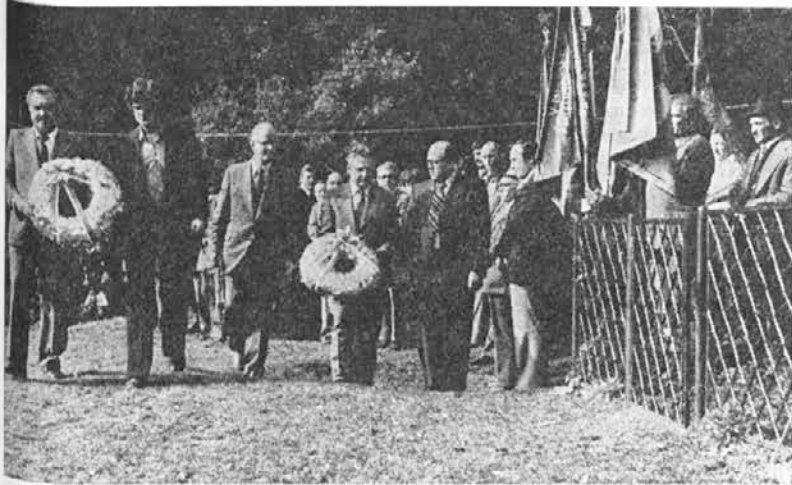
Največji prispevek k mesecu knjige pa je bila ureditev knjižnice na Prevaljah. Pripravili so tudi literarne večere na Strojanski Reki, v Kotljah, Črni in Sentanelu.

Studijska knjižnica ima svojo stalno razstavo z naslovom: Izbor tiskov ustvarjalcev koroške krajine in tiski o njej.

Z. S.

FILM

Koroški kino klub Prevalje prireja 19. novembra 5. klubski

Počastili smo spomin ustanoviteljev OF na Navrškem vrhu

monodramo »En vesel dan voščim« gostoval Jože Zupan iz slovenskega narodnega gledališča Maribor v Strojanski Reki, Sentanelu in v Kotljah.

GLASBA

V prvi polovici novembra je bila osrednja prireditev v počastitev 30-letnice zveze kulturnih organizacij Slovenije s srečanjem pevskih zborov iz Trsta, zamejske Koroške in našega Vresa. Ob tej priložnosti je tudi izšla velika gramofonska plošča, ki so jo pripravili vresovci.

KNJIGE

V Mežici so ob akciji mesec knjige pripravili kulturno prireditev. Na literarni večer so povabili našega zamejskega pesnika Andreja Kokota, v kulturnem programu pa je sodelovalo domače mežiško društvo. Ob tej

festival amaterskega filma v Titovem domu na Ravnah. Vsi izbrani filmi bodo nagrajeni z diplomami za I., II. in III. mesto. Posebej se bodo diplome podelile še za najboljši scenarij, kamero, režijo in montažo. Tudi vsak predvajan film bo nagrajen z diplomami. Ljubitelji domačega filma vabimo k ogledu.

BILTEN KOROŠKEGA KINOKLUBA

Izšla je številka 3-4 biltena naših amaterskih filmskih ustvarjalcev. Vsebinska prinaša dosti koristnega za kinoamaterje, med drugim pa tudi pravilnik o podeljevanju nazivov kinoamaterjem.

Pohvalno je, da bilten še kar redno izhaja, kajti vsem, ki so tesneje povezani s tiskom, je jasno, da izhajanje kakršnekoli revije, biltena, glasila ipd. pač ni preprosta stvar.

skim otrokom. Njihovo poslanstvo je v tem, da otroke seznanjajo z nekaterimi osnovnimi pojmi in zanimivostmi iz njihovega okolja. Ta slikanica otroka informira, ga likovno vzgaja, in če je v kartonski leporello izvedbi, je uporabna tudi kot igrača.

ČEBELICA

Zbirka prinaša pomožno šolsko berilo za prvošolčke. Posamezne knjižice posegajo po književnih

besedilih iz tuje in domače ljudske in umetne tvornosti. Mladi bralci jo imajo radi tudi zaradi izvrstnih ilustracij domačih slikarjev.

KLJUKČEVA KNJIŽNICA

Zamišljena je kot serija zabavnih, pustolovskih, zgodovinskih in podobnih strip slikanic. Seveda gre za slikanice, ki so zasnovane na izčrpanih in duhovno neosiromašenih besedilih, neoporečne pa so tudi po likovni plati. Pri mladih bralcih je ta zbirka doživela velik odmev.

PELIKAN

Zbirka vsebuje poljudno znanstvene oz. informativne slikanice, ki naj otrokom različnih starosti v sliki in besedi predstavijo zanimive pojave iz narave, tehnike, znanosti, umetnosti, zgodovine in kulture.

OBRAZI

Tu so sistematično predstavljani veliki slovenskega naroda, ki so pomembni za razvoj naše besedne umetnosti, glasbe, likovne umetnosti. Posamezne knjižice pa bodo predstavile tudi naše največje znanstvenike.

SINJI GALEB

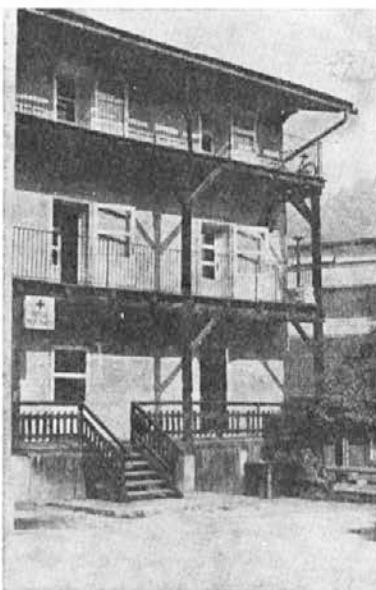
Zbirka prinaša sodobno domačo in tujo mladinsko literaturo. V dvajsetih letih je izšla v njej domala vsa mladinska klasika iz domače in tuje književnosti. Segajo od humorja, pravljicnosti in eksotike do prvih romantičnih vzgibov mladega človeka.

ODISEJ

Zbirka je nekakšen most med književnostjo za mladino in književnostjo za odrasle, se pravi, da pripravlja odrasajočega mladega človeka na zahtevnejšo, resnejšo literaturo. V njej izhajajo dela najuglednejših sodobnih tujih pisateljev.

KONDOR

V šolskem letu bo knjižnica Kondor pomagala tistim bralcem, ki pri predmetu »slovenščina« kaj bolj zares jemljejo — poleg jezikovnega pouka tudi literarno izobrazbo, da bodo napravili lep korak naprej.

Staro sredi novega

Naše prijateljice

POTA MLADIH

V tej zbirki že vrsto let izhajajo knjižni prvenci domačih avtorjev. Njen program poskuša slediti literarni snovanju najmlajšega rodu ter upoštevati različno stilno in idejno usmerjenost posameznih ustvarjalcev. Zbirka je odprta vsem literarnim zvrstem.

NOVA SLOVENSKA KNJIGA

V tej zbirki izhajajo literarna dela (proza, poezija, dramatika) že uveljavljenih domačih ustvarjalcev. Izbor del je naravnano tako, da predstavlja iz leta v leto odsev najrazličnejših literarnih tokov in prizadevanj v sodobni slovenski književnosti.

LIRIKA

To je prvi slovenski izbor vrhunske svetovne poezije v enotni knjižni opremi. Zdaj obsega že trideset knjig. V vsaki je spremna beseda o pesniku in njegovem delu ter pomenu.

MONUMENTA LITTERARUM SLOVENICARUM

Zbirka že desetletja prinaša najvidnejša temeljna dela oziroma spomenike naše književnosti v faksimilih.

KULTURA

V to elitno zbirko uvršča založba tista domača in prevedena dela, ki imajo za naš narod velik kulturni pomen. Posamezna dela se dotikajo najrazličnejših področij — literarne zgodovine in literarne teorije. V vseh primerih pa gre za strokovna dela naših najvidnejših znanstvenikov.

KROG

Ta zbirka prinaša lažja dela, tako rekoč »za širšo potrošnjo«, vendar kvalitetno, zato ni čisto leposlovna. V določenih stvareh je zelo sodobna, vendar odprta tudi tradiciji.

BISERI

Knjige v tej zbirki so namenjene predvsem mladim bralcem, vendar bo katera od njih morda tudi za odrasle ljubitelje dobrega branja.

(Po Delu, 15. 10. 1977)

S KNJIŽNE POLICE

Pri založbi Mladinska knjiga izhaja prek 30 različnih knjižnih zbirk. V glavnem so namenjene vsem, od najmlajših do odrasle mladine.

Kakšne so, kaj obsegajo? Naj jih nekaj predstavimo.

NAJDIHOJCA

Raztegljive kartonske slikanice so bogato ilustrirane, besedila kratka. Namenjene so predšol-

Viktor Škljovski

UMETNOST KOT POSTOPEK

(odlomek)

Če si razjasnimo zakonitosti dojemanja, vidimo, da dejanja, če se jih navadimo, postanejo avtomatična. Tako se znajdejo vse naše navade na področju nezavedno — avtomatičnega. Če se kdo poskusi spomniti občutka, ko je prvič prijel za pisalo ali prvič spregovoril v tujem jeziku, pa te občutke primerja z onimi pri desetisočkratni ponovitvi, nam bo pritrdil. Proces avtomatiziranja pojasni tudi zakonitosti našega vsakdanjega govora z njegovim polizgovornim stavkom in s polizgovornjeno besedo. To je proces, čigar idealni izraz je algebra, kjer so reči nadomeščene s simboli. V hitrem pogovornem jeziku besed ne izgovorimo do kraja, v zavesti se včasih pojavijo komaj prvi glasovi imen.

Ta posebnost mišljenja ni samo začrtala poti algebr, temveč je določila tudi izbor simbolov (črke, posebno začetnice). Po tem algebrničnem načinu mišljenja dojemamo stvari po številu in času; ne vidimo jih, temveč jih spoznamo po glavnih značilnostih. Predmet gre kot »zapakiran«

mimo. Po prostoru, ki ga zavzema, vemo, da je tu, vendar vidimo le njegovo površino.

Pod vplivom takšnega dojemanja se predmet izsuši. Tako besede niti do konca ne poslušamo niti je do konca ne izgovorimo. S postopkom abstrahiranja in avtomatizacije stvari dosežemo veliko ekonomičnost sposobnosti dojemanja. Predmeti se pojavljajo bodisi s katero svojih značilnosti, npr. kot število, ali pa v obliki formule, ne da bi sploh prodrli v zavest.

Iz dnevnika Leva Tolstoja 29. 2. 1897:

»Pospravljaj sem svojo sobo. Ko sem prišel do zofe, se nisem mogel spomniti, ali sem jo počistil ali ne. Ker so ti gibi privajeni in nezavedni, tega nisem dognal in čutil sem, da se je tudi nemogoče spomniti. Torej, če sem jo že očistil, pa sem to pozabil, to se pravi, če sem ravnal nezavedno, potem je prav tako, kakor da se to ni zgodilo... Če vse komplicirano življenje pri mnogih poteka neza-

vedno, je tako, kot da tega življenja ni bilo.«

Tako se življenje razgubi in se spremeni v nič. Avtomatiziranje žre stvari, obleko, pohištvo, žensko, grozote vojne.

»Če vse komplicirano življenje pri mnogih poteka nezavedno, je tako, kot da tega življenja ni bilo.«

In prav zato, da bi spet vzpostavili dojemanje življenja, da bi čutili stvari, da bi naredili kamen kamnit, obstaja to, kar imenujemo umetnost. Cilj umetnosti je posredovati občutenje stvari kot videnje, ne kot prepoznavanje. Postopek umetnosti je »odtujitev« stvari in postopek otežene oblike, postopek, ki stopnjuje težavnost in dolžino dojemanja, kajti proces dojemanja je v umetnosti sam sebi namen in ga je treba podaljšati. Umetnost je sredstvo za doživljanje narejenosti stvari, nasprotno pa je narejeno v umetnosti nepomembno...

(Prevod: -ek)

PRILožNOSTNE POŠTNE ZNAMKE

»KONFERENCA O EVROPSKI VARNOSTI IN SODELOVANJU«

Ob konferenci o evropski varnosti in sodelovanju je izdala 4. oktobra 1977 v Beogradu skupnost jugoslovanskih PTT dve priložnostni poštni znamki, in sicer znamko za 4,90 din v nakladi 1.000.000 ter znamko za 10 din v nakladi 300.000.

Konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi se je začela s pripravljalnimi sestankom 22. novembra 1972 v Helsinkih, končala pa se je v istem mestu 1. avgusta 1975 s slovesnim podpisom zaključne listine. Podpisali so jo vodje držav in vlad Evrope, ZDA in Kanade.

Na znamkah je prikazano splotje kongresnega centra »Sava« v Beogradu, projekt arhitekta Stojana Maksimovića.

Likovna in grafična obdelava je delo Andreje Milenkovića. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki štirimbarvnega ofseta v polah po devet. V prodajo sta prišli 4. oktobra 1977. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 17,40 dinarjev.

»BALKANFILE VI — BEOGRAD 77«

Ob VI. mednarodni filatelistični razstavi balkanskih držav »Balkanfile VI« letos v Beogradu izdaja skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno znamko za 4,90 dinarja v nakladi 400.000.

Pred nekaj leti so se ministrstva za poštne in filatelistične zveze balkanskih držav dogovorila, da bodo prirejale filatelistične razstave Balkana, ki naj bi bile načeloma vsako drugo leto izmenično v državah, ki so sprejele ta dogovor, in sicer: Jugoslavija, Romunija, Bolgarija, Grčija in Turčija.

Ta razstava se vključuje v proslavljanje Titovih jubilejev.

Likovna obdelava je delo Andreje Milenkovića.

Natisnjena je bila v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki 4-barvnega ofseta v polah po devet. Datum izdaje: 20. oktobra 1977.

Istega dne je dal biro za poštne znamke v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja, oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 7,40 dinarja.

STOLETNA UMETNOST JUGOSLAVIJE — AVTOPORTRETI SLIKARJEV

Ob proslavi dneva republike izdaja skupnost jugoslovanskih PTT serijo priložnostnih poštne znamk z nazivom »Stoletna umetnost v Jugoslaviji — avtoportreti slikarjev«. Na šestih vrednostih te serije so prikazani avtoportreti slikarjev 19. in 20. stoletja, in sicer 1,50 dinarja — Ivan Vapotič, 1877—1943, 100.000. Vapotič je slikal figuralne kompozicije, pejzaže, tihožitja in veliko portretov. Je dober ilustrator, 3,40 dinarja Mihajlo Vukotić, 1904—1944, naklada 1.000.000. Slikal je v glavnem pejzaže in portrete.

4,90 dinarja — Kasto Hahman, 1899—1961, naklada 1.000.000 znamk. Slikal je predvsem pejzaže in portrete.

6 dinarjev — Miroslav Kraljević, 1885—1913, naklada 750.000. Risal je pejzaže, akte, tihožitja, portrete.

8 dinarjev — Nikola Martinovski, 1903—1973, naklada 500.000. V glavnem je slikal portrete in scene iz človekovega življenja s številnimi detajli iz folklorne. Barva in risba imata pri njem enakopravno likovno vrednost.

10 dinarjev — Milenka Pavlović — Barli, 1909—1945, naklada 250.000 znamk. Slikala je predvsem portrete, kompozicije pogosto zelo fantastične. Po stilu je najbližja nadrealizmu.

Motive za to serijo je izbrala Katarina Adanja, medtem ko je grafična realizacija delo Andreje Milenkovića.

Znamke so natisnili v nizozemski tiskarni — »Joh. Enschede en zonen«, Haarlem v tehniki večbarvne heliografure v polah po devet. V prodajo pridejo 26. novembra 1977. Istega dne bo dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo tudi priložnostni ovitek za 3,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 41,30 din. f. u.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane koroškega filatelističnega društva, da so redni sestanki društva, delitev in krožna zamenjava znamk vsak prvi torek po petnajstem v mesecu od 18. ure dalje. Od 15. novembra dalje pa tudi vsako nedeljo od 10. do 11. ure v sejni sobi DTK.

AFORIZMI

»Ne« je v ljubezni »še ne«, v politiki »že mogoče«, v vsakdanjem življenju pa »seveda ali nikakor«.

To, kar slepec vidi in glušec sliši, lahko pove samo mutec.

Ko je v dolini že mrak

REKREACIJA IN ŠPORT

Tekmovanja v TOZD

Osnovna organizacija sindikata raziskave in razvoj je organizirala dvoboj med delavnico za izdelavo prob in laboratorijsko kalilnico. V namiznem tenisu je delavnica premagala kalilnico z 10:6, v nogometu in kegljanju pa so bili uspešnejši kalilci — nogomet 0:4 in v kegljanju prednost 47 podrtih kegljev.

Elektrodelavnici valjarne in topilnice sta se pomerili v odboj-karski tekmi. Električarji so bili bolj izenačeni ter predvsem borbeni in brez težav zmagali s 3:0.

Nogomet

V petem in šestem kolu članske nogometne lige koroške regije so bili doseženi naslednji rezultati: Akumulator—Leše 3:0, Ojstrica—Korotan 2:0, Peca—Holmec 3:1,

Koroški odbojkarji in odbojkarice v republiški selekciji

Članice slovenske reprezentance so gostovale na Dunaju in v močni konkurenci pristale na zadnjem — četrtem mestu. V reprezentanci so nastopale tudi naše igralkice: Tušek, Godec, Ledinek in Ranc.

Mladinska reprezentanca Slovenije je igrala v Linzu in osvojila drugo mesto. Za republiško selekcijo so igrali naslednji mladinci Fužinarja: Žerdoner, Rožanc, Urnaut in Filipančič.

Namizni tenis

V Ljubljani je bil selekcijski turnir najboljših članic Slovenije. Zmagala je članica Olimpije Verstovškova. Tretja je bila Ačkova, peta Horvatova, šesta Režonja in osma Trbižanova.

skih reprezentanc. Naša reprezentanca je v skupni uvrstitvi osvojila 6. mesto. Med posameznici je imela največ uspeha Sobrova, ki je v teku članic osvojila prvo mesto. Skukova je bila tretja pri starejših mladinkah. Prav tako tretje mesto je osvojila Steflovca pri mlajših mladinkah.

PREKLETI SERVIS!

Na vsaki odbojkarški tekmi se zbere večje število gledalcev, ki z zanimanjem spremljajo igro, navijajo in zelo glasno komentirajo predvsem slabe poteze domačih igralcev in igralk. Najhuje je ob izvajanju začetnega udarca — servisa. Res je, da je izvedba servisa eden najlažjih elementov odbojkarške igre in tudi res, da ravno pri serviranju odbojkarji največ grešijo. Kritika v obliki sočnih kletvic doseže višek, ko dva, trije ali celo več igralcev pogreši pri izvedbi servisa. Naša publika zelo dobro pozna pravila igre in tudi težavnost posameznih elementov.

Dragi gledalec, si se kdaj vprašal, zakaj je toliko napačnih servisov? Zakaj grešijo naši fantje in dekleta in zakaj grešijo tudi igralci najboljših reprezentanc v svetovnem merilu? Odgovor je zelo enostaven: izvedba servisa je prvi napad. In če je ta nevaren, lahko prinese direktno točko na najlažji način. Nevaren pa je v glavnem v treh izvedbah: ostra izvedba brez rotacije, serviranje na težko lovljiva mesta ob mejnih črtah in na igralca, ki slabo obvlada tehniko sprejema servisa. Vsi dobri igralci morajo biti v igri tudi »hazarderji« in zato servirajo večkrat prenevarno in pogrešijo. Toliko za gledalce.

Igralke in igralci takšne kvalitete, kot jo imamo na Koroškem, pa bi lahko izvedbo nevarnega servisa izboljšali z vadbo in predvsem ob večji koncentraciji pri serviranju.

Sestavek sem napisal z dvojnim namenom: gledalci naj bodo bolj strpni ter predvsem kulturni, igralni kader pa mora v bodoče zmanjšati število napak, da ne bo upravičenega negodovanja.

S. F.

Nahodne peči

ŠAH

Na 8. hitropoteznem turnirju za pokal »Fužinar 77«, ki je bil 13. oktobra, je sodelovalo 18 šahistov vseh generacij. Zmagal je Ristič s 14,5 točkami, drugi je bil Jože Jesenek 13,5, tretji pa Jože Zuncec 13. V skupni uvrstitvi ni prišlo do sprememb. Vodi Ristič s 23 točkami, sledijo Jesenek 19, Zuncec 17 in Kolar 16. Do zaključka manjkata še dva turnirja in je pričakovati hudih borb, saj so razlike med vodečimi majhne.

V počastitev krajevnega praznika Ravne je bilo 14. oktobra hitropotezno ekipno tekmovanje koroških šahovskih klubov. Sodelovalo je 9 ekip iz Črne, Dravograda, Mežice in Raven. Zmagala je ekipa Dravograda, za katero so igrali: mojstrski kandidat Jeromel ter prvokategorniki Janez in Rajko Poberžnik ter Mori. Drugo mesto je osvojila ekipa Mežice, tretje pa ekipa Raven.

Po daljšem premoru je bilo to srečanje zelo borbeno in je pokazalo, kje v naših krajih šah napreduje ali nazaduje. Žal niso sodelovali šahisti iz Slovenj Gradca in Mute, kajti šele ob njihovem

Naše odbojkarice. Stojijo od leve proti desni: Ela Rapnik, Marija Čepčak, Lojzka Rebula, Irena Gros, Ela Tušek, Veronika Ledinek. Čepijo od leve proti desni: Krista Kasnik, Jožica Taks, Ela Pšeničnik, Anica Ugrin in Rozka Zagar

Fužinar—Ojstrica 5:1, Peca—Radlje 3:1, Korotan—Fužinar 1:1, Ojstrica—Leše 1:1 in Akumulator—Holmec 4:3.

Pred zadnjim kolom vodi Akumulator z 12 točkami pred Peco, ki jih je zbrala 10, na tretjem mestu je s 7 točkami Fužinar.

Odbojka

V osmini finala za jugoslovanski pokal sta Slovenijo zastopali obe ekipi Fužinarja. Obe sta imeli močna nasprotnika, ki sta v prvi zvezni ligi osvojila tretje mesto. Članice so igrale proti Rijeki in izgubile s 3:0. Moška ekipa pa je ponovno morala priznati premoč igralcev Modriče in izgubila srečanje s 3:1.

V drugi zvezni ligi za moške in ženske ekipe, je bilo odigrano prvo kolo. V težko pričakovanem dvoboju med člani Fužinarja in Mežice so bili uspešnejši igralci z Raven, ki so srečanje dobili s 3:1. Ženska ekipa Fužinarja je gostovala v Mariboru in dobila dvoboj z Branikom s 3:1.

V enotni republiški ligi so bili Mislinjčani dvakrat uspešni. Moška ekipa je premagala Žerjav s 3:1, ženska pa Mežico s 3:0.

V Ptujju so tekmoval najboljši pionirke Slovenije. Presenetljivo je zmagala Ojstrškova iz Hrastnika, Logarjeva je bila druga in Trbižanova peta.

V Ljubljani je bil kvalifikacijski turnir za popolnitev republiške lige, v katero so se vrnili klubi, ki so izpadli iz druge zvezne lige. Mladi igralci Fužinarja so bili uspešni in se poleg Triglava, Petovije in Kajuha ponovno uvrstili v republiško ligo. Za Fužinar so igrali: Pavič, Janežič in Ginter.

Odigrani sta bili prvi koli v enotni ženski in moški republiški ligi. Ženska ekipa Fužinarja je gostovala v Kranju in Ljubljani. V prvi tekmi so naša dekleta premagala selekcijo Gorenjske s 6:2, v drugi pa favorizirano Ilirijo s 6:4. Za Fužinar so nastopile: Ačko, Logar in Horvat.

Moška ekipa Fužinarja, ki nastopa v pomlajeni postavi: Pavič, Janežič, Ginter in Leš, je izgubila oba dvoboja: proti Gorenjski s 5:2 in Iliriji s 5:1.

Aletika

V Zalcu je bil 12. kros DELA, na katerem je nastopilo 43 občin-

Moštveni dvoboj

sodelovanju bi se pokazalo, kdo naj zastopa koroški šah v republiškem merilu. V. P.

Orientacijski pohod 77

Partizan Slovenije, zveza za športno rekreacijo in telesno vzgojo, je v sodelovanju s Partizanom in ZTKO Ravne organiziral na Ravnah 8. oktobra 1977 XI. orientacijski pohod za leto 1977. Pohod se je delil na dve skupini:

— tekmovalni pohod za člane in mladince 10 km ter članice in mladince 5 km,

— množični pohod, kjer je bila proga dolga 8 km.

V tekmovalnem delu je sodelovalo 63 moških in 22 ženskih ekip. Rezultati:

Člani: 1. Partizan Narodni dom IV., 2. Partizan Narodni dom II., 3. Partizan Pirniče II. Članice: 1. Partizan Fram, 2. Partizan Pirniče, 3. Partizan Ravne. Mladinke: 1. Partizan Ljubno, 2. Partizan Ravne II., 3. Partizan Ljubno Vič, 5. Partizan Ravne.

Kljub lepi jesenski soboti je bila žalostna ugotovitev, da je naša občina tako v tekmovalnem kot v množičnem pohodu bila zelo slabo zastopana. Predvsem gre tu za udeležbo na množičnem pohodu, kjer je pokal za množičnost odšel v Celje. Smatramo, da bi morale biti take vrstni prireditve čim bolj obiskane, saj ne gre za to, kdo bo prvi prispel na cilj, temveč gre za sprostitev in čim boljše počutje slehernega občana, da se vsaj za nekaj ur predaja uživanju v naravi in se odtegne mehaniziranemu življenju.

Vsem občanom, predvsem pa mladini, priporočamo, da se podobnih prireditev in raznih TRIM akcij čim več udeležuje, ker si s tem krepi svoje telesne sposobnosti, ki podaljšujejo življenje.

Franc Košak

IZLET NA DOLENJSKO

Naš sindikalni odbor valjarne je na svoji seji sklenil, da se naredita dva izleta. Prvi v železarno Jesenje in Bohinj, drugi pa na Dolenjsko. Udeležil sem se tistega na Dolenjsko 23. avgusta. Že ob 5.30 smo se zbrali na avtobusni postaji vsi nasmejani obrazov v pričakovanju lepega dne, ko se bomo sprostili in uživali ob pogledu na neznane kraje. Naš vodič je bil tovariš Mirko Naglič.

Prva postaja je bila v Krškem, kjer se gradi naša prva atomska centrala. Nato nas je vodila pot proti Kostanjevici. Ta kraj ni velik, vendar ima kulturne znamenitosti, tako da si ga je vredno ogledati. Prvo, kar smo videli, so bile skulpture forma vive iz lesa; nekatere res izredne. Nato smo si ogledali galerijo čudovitih slik. Tudi grad je vreden ogleda in še ga obnavljajo. V grajski kleti je točilnica in polnilnica dolenjskega cvička, kjer se izletniki lahko tudi okrepčajo. Nas pa je vodila pot v samostan Pleterje. Morali smo pohiteti, da smo si ga lahko ogledali še pred kosilom, saj po 11. uri ne moreš več noter.

Videli smo res pravo samostansko življenje. Tu živijo in študirajo ljudje, ki nočejo imeti nobene zveze z zunanjim svetom. Med njimi pa so tudi delavci, kmetje, obrtniki in drugi. Vse je čisto in preprosto.

Pot nas je nato vodila na grad Otočec, ki leži sredi Krke. To je lep, miren turističen kraj. Nadaljevali smo pot proti Šmarješkemu toplicam, ki jih je bilo veselo videti. Tam smo imeli daljši odmor. Mnogi so se kopali, drugi pa smo si oddahnili in si ogledali okolico. Tu vlada mir in čisti zrak, da se naučijo vonja gozdov. Imajo tri bazene. Eden je pokrit, dva odprta, povesod pa topla voda, da se lahko do mile volje kopaš in uživaš. Pravijo, da kopeli krepijo in mirijo živce ter srce. Zdravilišče je znano že od 1740. leta. Tu imajo tudi zdravniško službo, ki spremlja bolnika vse dni zdravljenja, ki navadno traja po tri tedne.

Pot nas je vodila proti Mokronogu, kjer smo v domači gostilni večerjali. V gostinski sobi vidiš res še vse stare stvari, lepo urejene; prava paša za oči. Nato je bilo treba nazaj proti domu. Zadnja postaja je bila Mislinje, kjer smo se začeli razhajati.

Zahvala za lepi izlet gre tov. Nagliču in Julijani Dren, ki sta nas vodila in skrbela za naše dobro počutje.

Alojz Nabernik

FELIKS VRHOVNIK

Dragi naš sodelavec Feliks!

Stojimo ob odprtem grobu in duhamo vonj te slikovite jesenske narave, prav ta pa je določila, da se poslovijo od nas, svojih sodelavcev, kakor tudi od svoje družine. Vsem skupaj pa skozi šumenje gozdov poslednjič šepečeš svoj »zbogom« v slovo.

Kako bogat bi moral biti besedni zaklad, s katerim bi izrazil, kaj pomeni oče za družino. Mater poznaš od rojstva, očeta šele ob njegovi smrti. Teško je bilo tvoje življenje, ali kljub vsem težavam si ostal dober in skrben družinski oče. Ko si se leta 1947 pridružil koroškemu fužinarjem, si postal ves naš, postal si strokovnjak na svojem delovnem mestu. Bil si nam vzgled. Kot dober sodelavec si sodeloval tudi v raznih organizacijah. Kot »fužinar« si bil tudi član moškega pevskega zbora Fužinar. Saj v tvojih prsih je bila pesem doma in s svojim glasom si popestril lepo slovensko pesem, katera pa bo prav danes tebi izvenela v slovo.

Kakor se počasi poslavlja jesen in se narava pripravlja k počitku, tako si se nenadoma in tiho poslovil tudi ti od nas. Komaj nekaj mesecev si bil bolan, imel pa si upanje, da se spet vrneš med nas fužinarje.

Ko si začel bolehati, sem prisedel k tebi na klop, pa sem ti dejal: »Feliks dosti si delal, spravi se v pokoj!« Ti pa si mi odgovoril: »Veš, Oto, starost sem dosegel in lahko bi šel v penzijo, rad bi pa še delal toliko let, da bi še ta mlajšega sina h kruhu spravil.«

Ta tvoja poslednja želja se ti ni izpolnila. Narava, katero si tako ljubil, je bila močnejša od tvojih očetovskih želja.

Dragi Feliks, ko se oziramo na tvoje bivše delovno mesto, na katerem si bil vedno vesel in si znal z vedro besedo in humorjem razvedriti še tako žalostno srce, vidimo goreti svečko, ki s svojim drobnim plamenčkom opominja naša srca, da dragega sodelavca ni več.

Feliks, zaprla se je knjiga narave, ki je imela 60 strani. To so bila leta tvojega življenja, a knjiga spominov bo ostala večno odprta v srcih tvojih sodelavcev, tvoj lik bo ostal vedno med nami, tvoje nedokončano delo nas bo vodilo naprej k večjim stvaritvam.

Dragi Feliks, danes vandraš poslednjič. Smrt je zatisnila tvoje oči. Ker srčno si ljubil pesem slovensko, naj ti v slovo še enkrat zadoni. Počivaj v miru pod Uršljo goro, gozdovi domači pesem naj ti večno pojo.

V imenu sodelavcev mehanskih obratov izrekam sožalje družini kakor tudi drugim sorodnikom, tebi pa, Feliks, še enkrat naš fužinarski pozdrav: srečno — in hvala ti za vse!

Oto Ternek

NESREČE PRI DELU V OKTOBRU

Majda Klep, DS kadr. spl. zadev — pri tlačenju sena na prikolicu traktorja je traktor speljal, pri tem pa je padla s prikolice in si poškodovala desno roko.

Maks Jelen, TOZD vzmetarna — pri vklopu električnega kotnega brusilnega stroja mu je ta zdrsnil in ga urezal v podlaht desne roke.

Anton Motnik, TOZD stroji in deli — na tekmovalju kovinarjev v Novi Gorici si je pri vrtnanju poškodoval palec leve roke.

Matevž Šmon, TOZD stroji in deli — pri ravnanju nosilcev na osi mu je padel vzvod na kazalec leve roke.

Jonke Helmut, TOZD stroji in deli — pri montaži drsne letve na stiskalnici 100 Mp mu je letav zdrsnila in ga stisnila za prstanec leve roke.

Ernest Klugler, TOZD pnevmatični stroji — pri izbijanju nabijalne glave nabijalnika RN-18 je od kladiava odletel drobec in se mu zapil v palec leve roke.

Krajnc Alojz, TOZD stroji in deli — pri struženju valja ga je ostružek urezal v kazalec leve roke.

Bernard Rebernik, TOZD rezalno orodje — pri odtegotanju matice mu je zdrsnil ključ in si je pri tem poškodoval kazalec leve roke.

Ivanka Vugrinec, TOZD raziskave in razvoj — med odstranjevanjem čaše s kuhalnika je raztopina za analizo nenadoma vzklopila in ji brizgnila po prstih desne roke.

Bojan Ferarič, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri avto-

genem rezanju pločevine mu je škajala priletela v desno oko.

Branko Rek, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri prenašanju materiala se je spotaknil ob robnik med vrati, pri čemer je z roko udaril ob okvir vrat in si pri tem poškodoval prst na desni roki.

Alojz Svenšek, TOZD kontrola kakovosti — pri signiranju vzorcev s pomočjo signirnih števil se mu je kovinski drobec zabodel v kazalec leve roke.

Branko Volker, TOZD komerciala — pri razkladanju kontejnerjev za apno si je poškodoval palec leve roke.

Dominik Mager, TOZD energija — pri zapiranju ventila na jeklenki za kisik mu je leva roka zdrsnila, pri čemer si je odrgnil kožo na prstancu te roke.

Ivan Matjašec, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri pritrdjevanju batnega droga na brusilnem stroju s pomočjo matičnega ključa mu je ta zdrsnil, pri čemer je s palcem desne roke udaril ob steno glave cilindra.

Milan Polajner, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri zategovanju fazonskih nožev na strojnih škarijah za hladno rezanje mu je leva roka s ključem zdrsnila, pri čemer je udaril v podstavke škarij in si pri tem zvinil palec na tej roki.

Marija Sterkuš, jeklolivarna — pri brušenju ulitkov si je ob vrteči se brusilni plošči obrusila palec desne roke.

Miroslav Čebulj, TOZD jeklar — pri zapenjanju zaboja za zasipavanje lijakov z brezkončno verigo se je ta na eni strani snela, pri čemer ga je zaboj oplazil po stegnu leve noge.

Drago Strmčnik, TOZD kovačnica — pri zalaganju materiala v ogrevno elipsno peč pri krčilih strojih mu je palica zdrsnila s kavlja ter mu padla na nart leve noge.

Marjan Ban, TOZD jeklolivarna — pri obračanju zaboja, katerega je okoval, mu je stisnilo sredinec leve noge.

Vlado Štuk, TOZD jeklar — pri nadzorovanju taline v peči je žilindra brizgnila iz peči in ga opekla po levi nogi.

Franc Milinar, TOZD valjar — pri menjavi valjev na težki valjarski progji je stopil na vijak, ki je štrlel iz betona, ter si pri tem zvinil nogo v gležnju.

Andrej Palko, TOZD jeklar — pri obračanju ponovce mu je reduktor poškodoval sredinec leve roke.

Vinko Skarlovnik, TOZD jeklar — pri sestopu s stopnic se je poškodoval peto desne noge.

Stjepan Škvorc, TOZD jeklolivarna — pri prenosu ponovce mu je brizgnilo tekoče jeklo za čevljev leve noge.

Slavko Fučec, TOZD valjar — pri praznjenju zaboja z obrusi mu je pokrov hidravlike brusilnega stroja zdrsnil na desno stran boka.

Peter Grubor, II., TOZD valjar — pri ravnanju valjanih palic na ravnalnem stroju se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

Jovan Džurič, TOZD valjar — pri nameščanju valja v ogrodje je nerodno stopil, pri čemer si je zvinil desno nogo v gležnju.

Slavko Hribernik, TOZD jeklar — pri postavljanju lijaka na livno ploščo mu je opeka padla na levo roko ter mu poškodovala kazalec.

Gibanje zaposlenih v tovarni v času od 21. septembra do 20. oktobra 1977

tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA:					
1.	Brankovič Vlado	1. 2. 1961	NK delavec	TOZD ETS	prva zaposlitev
2.	Brložnik Drago	19. 9. 1956	SŠ elektrotehnik	D. S. KSZ (TOZD ETS)	iz šole
3.	Filipančič Matjaž	21. 2. 1959	KV strugar	TOZD jeklovlek	iz šole
4.	Gologranc Jože	17. 10. 1951	KV klepar	TOZD SGV	iz druge delovne organiz.
5.	Hartman Franc	10. 3. 1952	VSS inž. metal.	D. S. KSZ (TOZD priprava proizvodnje)	štipendist ŽR
6.	Ivartnik Pavel	28. 6. 1936	NK delavec	TOZD komerciala	iz druge delovne organiz.
7.	Jakimovski Ljubinka	8. 11. 1951	NK delavka	TOZD jeklolivarna	iz druge delovne organiz.
8.	Kep Zdenka	9. 9. 1959	KV strugar	TOZD raziskave in razvoj	iz šole — za določen čas
9.	Kolman Zdenka	16. 9. 1958	NK delavka	TOZD stroji in deli	ponovna zaposlitev v ŽR
10.	Kostanjevec Slavko	5. 5. 1958	KV strojni ključavničar	TOZD energija	iz šole
11.	Kotnik Franc XI.	19. 1. 1956	VSS inženir strojništva	D. S. KSZ (TOZD priprava proizvodnje)	štipendist ŽR
12.	Lepej Bogomir	14. 4. 1958	KV obratovni električar	TOZD ETS	iz druge delovne organizacije
13.	Lupša Marjan	29. 9. 1956	SŠ metalurški tehnik	TOZD jeklarne	iz JLA
14.	Lužnik Vladimir	16. 7. 1953	SŠ strojni tehnik	D. S. KSZ (TOZD kovačnice)	iz šole — poklicna rehabilitacija
15.	Okič Fadil	25. 3. 1955	NK delavec	TOZD priprava proizvodnje	iz druge delovne organizacije
16.	Pandev Marijan	26. 7. 1956	SŠ metalurški tehnik	TOZD jeklarne	iz JLA
17.	Polajner Roman	18. 3. 1959	KV ključavničar	TOZD valjarna	iz šole
18.	Prevorčič Marija	22. 7. 1948	SŠ gostinski tehnik	TOZD družbeni standard	iz druge delovne organizacije
19.	Primožič Danilo	1. 6. 1957	KV avtomehanik	TOZD SGV	iz JLA
20.	Pristovnik Milan	29. 3. 1954	VSS inženir strojništva	TOZD rezalno orodje	prva zaposlitev
21.	Poročnik Maksimiljan	18. 8. 1955	PK žerjavovodja	TOZD valjarna	iz druge delovne organizacije
22.	Salčnik Milan	6. 1. 1959	KV strojni ključavničar	TOZD energija	iz šole
23.	Serkezi Rajko	13. 1. 1957	KV elektromehanik	TOZD ETS	iz JLA
24.	Vačun Avgust	15. 10. 1960	NK delavec	TOZD rezalno orodje	prva zaposlitev
25.	Viedner Gabrijela	11. 2. 1959	KV strugar	TOZD pnevmatsko orodje	iz šole — za določen čas
26.	Vdovič Srečko	3. 2. 1956	KV strojni ključavničar	TOZD SGV	iz JLA
27.	Zerdoner Marjan	20. 6. 1958		TOZD industrijski noži	iz šole
28.	Dretnik Miloš II.	26. 3. 1957	SŠ metalurški tehnik	TOZD valjarna	iz JLA
29.	Glavica Vinko	23. 2. 1957	KV obratovni električar	TOZD ETS	iz JLA

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA:					
1.	Antonič Jožef	13. 3. 1951	KV voznik mot. vozil	TOZD stroji in deli	samovoljna zap. dela
2.	Fortin Edvard	23. 10. 1956	KV talilec o. p.	TOZD jeklarne	samovoljna zap. dela
3.	Gnamuš Ivan	24. 2. 1958	KV elektromeh.	TOZD ETS	v JLA
4.	Krajnc Rudolf I.	18. 4. 1920	VK modelni mizar	TOZD jeklolivarna	starostna upokojitev
5.	Krautberger Franc	13. 7. 1917	KV izd. vzmeti	TOZD priprava proizvodnje	starostna upokojitev
6.	Kret Rozalija	12. 3. 1926	PK jedkarka	TOZD jeklolivarna	starostna upokojitev
7.	Lampret Milan	8. 5. 1956	KV strojni ključavničar	TOZD valjarna	dana odpoved
8.	Likar Ciril	17. 7. 1950	PK žerjavovodja	TOZD transport	dana odpoved
9.	Mihelač Ivan	10. 2. 1915	KV kovač	TOZD energija	starostna upokojitev
10.	Mlatej Smiljan	28. 4. 1954	NK delavec	TOZD valjarna	
11.	Novak Franc	18. 6. 1958	NK delavec	TOZD jeklolivarna	v JLA
12.	Novak Roman	8. 3. 1952	KV strugar	TOZD rezalno orodje	dana odpoved
13.	Ring Srečko	20. 1. 1958	KV obratovni električar	TOZD ETS	v JLA
14.	Svetina Ernest	12. 3. 1957	NK delavec	TOZD jeklarne	izključen po sklepu DS
15.	Štruc Branko	22. 11. 1958	KV žarilec o. p.	TOZD kontrola kakovosti	v JLA
16.	Trup Angela	26. 5. 1924	KV delavka	TOZD valjarne	starostna upokojitev
17.	Verhnjak Dušan	1. 11. 1956	KV rezkalec	TOZD industrijski noži	samovoljna zapustitev dela
18.	Valtl Jakob	20. 12. 1944	KV strugar	TOZD kontrola kakovosti	dana odpoved
19.	Valcl Ivan	12. 7. 1923	KV topilec	TOZD jeklarne	starostna upokojitev
20.	Založnik Silvo	17. 11. 1958	KV kovač	TOZD kovačnica	v JLA
21.	Zaveršnik Gvido	24. 5. 1953	NK delavec	TOZD vzmetarna	samovoljna zap. dela

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA:

Izgubili lastnost delavca:	Pridobili lastnost delavca:
1 VSS inženir metalurgije	1 VK modelni mizar
2 VSS inženirja strojništva	1 KV elektromehanik
3 SŠ metalurški tehniki	1 KV rezkalec
1 SŠ gostinski tehnik	1 KV topilec
1 SŠ strojni tehnik	1 KV obratovni električar
1 SŠ elektro tehnik	1 KV voznik mot. vozil
1 KV avtomehanik	2 KV strojna kovača
1 KV klepar	2 KV strugarja
1 KV elektromehanik	1 KV ključavničar
2 KV obratovna električarja	1 KV topilec o. p.
4 KV ključavničarji	1 KV žarilec o. p.
3 KV strugarji	2 KV delavka
1 PK žerjavovodja	1 PK jedrar
7 NK delavcev	1 PK žerjavovodja
	4 NK delavci

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moža in očeta Feliksa Vrhovnika se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sodelavcem, znanec in sorodnikom za darovano cvetje in vence. Hvala pevskega zboru Fužinar, godbi, govornikom, g. župniku ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala OOS obrata strojev in delov ter delovni skupnosti za kadrovske splošne zadeve za denarno pomoč.

Žalujoči: žena Ivica, otroci Karmen in Franjo ter Nada in Srečko z družinama

TOMBOLA

Moški pride v bar z opico na rami.

»Kje ste pa dobili to zverino?« se začudi barman.

»Na, tomboli,« odgovori opica.

VEČINA

»Večina je večina, večina zmeraj dobi.«

»Ni res,« reče Jaka. »Na loteriji sem zmeraj pri večini, pa nikoli ničesar ne dobim.«

Fotografije za to številko so prispevali: M. Dolinšek, M. Krajnc, F. Rotar in služba za informiranje in tisk.

NAŠI UPOKOJENCI

Rozalija Kret, roj. 12. marca 1926, zaposlena v železarni od 11. septembra 1947, nazadnje v TOZD jeklolivarne kot livarka za izdelavo srednje zahtevnih mask in jeder. Star. upok. 30. septembra 1977

Ivan Mihelač, roj. 10. februarja 1915, zaposlen v železarni od 19. januarja 1939 dalje, nazadnje v TOZD energija kot strojnik kompresorjev. Star. upok. 10. oktobra 1977

Angela Trup, roj. 26. maja 1924, zaposlena v železarni od 1. septembra 1964 dalje v TOZD jeklarna, nazadnje kot pulstistka rezalka. Star. upok. 30. septembra 1977

Rudolf Krajnc, roj. 18. aprila 1920, zaposlen v železarni od 24. maja 1949 dalje v TOZD jeklolivarna kot modelni mizar — specialist. Inval. upok. 30. septembra 1977

Ivan Valcl, roj. 12. julija 1923, zaposlen v železarni od 15. oktobra 1945 dalje v TOZD jeklarna, nazadnje kot ponovčar. Star. upok. 15. oktobra 1977

Franc Krautberger, roj. 13. julija 1917, zaposlen v železarni od 20. novembra 1946 dalje, nazadnje v TOZD priprava proizvodnje kot skladiščnik vložnega materiala. Star. upok. 22. oktobra 1977

BRANJE:

SLAVA VOJVODINE KRANJSKE

(odlomki)

RUDNINE IN RUDNIKI NA KRANJSKEM

V kratkem izide ponatis Valvasorjeve »Slave vojvodine Kranjske« na 300 straneh z več kot 100 slikami. Cena te znamenite krajepisne knjige iz 17. stoletja, vezane na starinski način, je 298 din, za nove člane knjižnega kluba »Svet knjige« pa le 78 din. Za pokušino objavljamo nekaj značilnih odlomkov.

Zaradi dobrih kovin, zlasti železa in jekla, je Kranjska od pradednih časov znamenita. Ze pri Homerju je močno pohvaljen chalybs noricus ali noriško jeklo, kajti že 1180. leta so ga v trojanski vojni radi uporabljali mimo drugega in ga rajši imeli od katerega koli drugega. K Noriku pa so v starih časih prištevali tu in tam tako Koroško kakor tudi

ČESTITKA VINKU GOSTENČNIKU

Dragi Vinko!

»Kolikor znaš, toliko veljaš«, je rek naših prednikov, na katerega smo že skoraj pozabili. Merjenje znanja in delovne sposobnosti, kjer nihče ne vpraša za naslove, delu daje čast, da bi postalo tudi oblast.

Z velikim zanimanjem sem spremljal lokalna in republiška tekmovanja kovinarjev. Tvoje ime sem sledil od začetka, čakal in na poslednji stopnici pričakal, da ti z največjim zadovoljstvom čestitam za osvojeni naslov jugoslovanskega varilnega prvaka. Pridelal si visoko osebno čast, obenem pa priložil priznanje celi delovni organizaciji, ki ji pripadaš — Železarni Ravne.

Delu oblikuje človeka, priznanja pa delijo ljudje. Ponos in zadoščenje dajeta le zaslužen priznanje. Ti si ga pridobil z lastno prizadevnostjo. Tvoj uspeh naj bo vzor sreča, zadovoljstvo in pomembna življenjska stopnica.

Gregor Klančnik

Kranjsko, zato ne more nihče upravičeno odtegniti naši deželi deleža pri tej jekleni slavi, saj skoraj nikjer ne glade jekla in železa umetelneje in lepše kot pri nas. Menda je k temu spodbujalo prebivalce v nemajhni meri dejstvo, da sta v tej deželi in sosesčini od nekdaj bila meč in oklep vedno v rabi in v krvavem delu in da je to bilo ne le mnogo vojnih pohodov, temveč tudi sovražnih vpadov in vdorov. Ker je torej bilo z železom in jeklom veliko opravila, so se tem bolj potrudili, da so jima dali oster sijaj...

Železnih rudnikov, ki dandanes delajo in ki jih upravljajo v korist deželnokežje dvorne komore, štejemo trinajst: Sava, Plavž, Javornik, Gornji in Spodnji Železniki, Bohinj, Stara Fužina, drugi Bohinj, Bohinjska Bistrica, Zgornja Kropa, Spodnja Kropa, Kamna gorica in Krka. Ta poslednji rudnik leži na Dolenjskem, drugi vsi na Gorenjskem...

RUDNIK V ŽELEZNIKIH

Ime Železniki se je rodilo iz kovinskega sadu, namreč iz železa, ki nosijo po njem ime ne le v nemškem, ampak tudi v kranjskem jeziku. Delijo pa se v dva dela, v Gornje in Spodnje Železnike, ki so četrte ure vsaksebi. So last deželnega kneza in imajo mnogo velikih in lepih zidanih hiš. Tu pridelujemo mnogo železa, iz njega pa vsake vrste orodje, zlasti obilo žebeljev. Mnogo tega železa izvažajo v Italijo, ker to močno trgujejo z Italijani.

Iz železne rude se prideluje tako imenovani volk. Iz rude stopijo ogromno kepo, ki tehta mnogo stotov in se imenuje volk. Če je ruda dobra in pride dobremu mojstru v roke, zadobi volk težo 18 do 25 stotov. Užitek je gledati — a marsikdo, ki še ni videl, se mora čuditi — kako vzamejo težko, čisto žarečo gmoto iz ognja, jo dadó pod kladivo in obdelujejo... Iz te okorne in težke rudne gmote kujejo železo; tako deluje obrat, kakor se tu pravi, z volkovi...

Kakor kaže knjiga dohodkov loškega gospodarstva, je bil tale rudnik že leta 1379 v cvetu...

ČUDNA HOJA PO ZASNEŽENIH GORAH

Kadar zapade v zimskih časih v visokem planinskem svetu de-

bel sneg in pota tako zamete, da ne moreš nikamor, ker se vse udara pa človek globoka ugreza: tedaj vzamejo ljudje majhne procke, pletene iz tankega šibja, nekatere pač tudi iz motvoza, ter si jih privežejo na noge. Tako hodijo varno po snegu in se jim ni bati, da bi popustili; bodi sneg še tako mehak in mlad, té široke procke te drže, da ne ugrezneš. To je znamenita iznajdba.

Ce pa je sneg zamrzel in trd, si privežejo železne dereze, ki jim pravijo krampeži; ti imajo po šest ostrih konic. Uporabljajo jih tudi poleti, kadar morajo na strme skalnate planine, zakaj brez njih marsikje ni mogoče dalje.

Poleg tega poznajo kmetje ponekod na Kranjskem, zlasti pri Turjaku in tam okoli, neki redek izum, kakršnega nisem videl še nikoli v nobeni deželi, namreč, da se spuščajo pozimi, ko leži sneg, po visokem hribovju z neverjetno naglico v dolino. V ta namen vzamejo po dve leseni deščici, četrte palca debeli, pol čevlja široki in približno pet čevljev dolgi. Spredaj sta deščici ukrivljeni in navzgor zavihnjeni. Na sredi je usnat jermen, da se vtikajo noge vanj; na vsako nogo se pritruje po ena taka deščica. K temu ima kmet še čvrsto gorjačo v rokah; to si nastavi pod pazduho, pa se drži ob njo močno nazaj, da mu je za oporo in krmilo, in tako se driča, lahko bi zapisal tudi smuka ali leti po najbolj strmih pobočju. Zakaj vtem ko stoji na deščici in se prav trdno, da, z vso močjo naslanja na gorjačo, jo reže tako urno navzdol, da presega skoraj vsako domišljijo in v hitrosti nič ne zaostaja za tistimi, ki se na Holandskem z drsalkami vozijo po ledu. Vsak trenutek se utegne izogniti vsemu, kar mu je na poti, bodi že drevo ali skala, bodi kaj drugega takega. Noben hrib mu ni prestrm, nobeden z drevjem tako gosto porasel, da se ne bi mogel na ta način drkati po njem. Zakaj kjerkoli mu stoji kak ovis na poti, povsod je kos svoj smuk po kačje kljukati in viju-gati. Če pa je pot povsem prosta, nezarasla in brez spotike, se drevi lepo naravnost, in sicer venomer tako stoje in navzad oprt ob gorjačo: te se drži možak s tolikšno silo in močjo, tako čvrsto in trdo, ko da bi ne imel nobene nega uda in nobenega sklepa.

J. V. Valvasor